

Návrhy/pripomienky partnerov					
Návrh Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027 - verzia z 12. mája 2021					
P. č.	Pripomienkujúci subjekt	Dotknutá časť v dokumente EK: SK-PA informal observation	Dotknutá časť v Partnerskej dohode	Znenie pripomienky/návrhu na doplnenie	Vyhodnotenie/stanovisko
1	SBA	SECTION 1 SELECTION OF...PO1, SMEs strana 2	1. Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST, Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti MSP...strana 3	Navrhujeme doplniť odrážku do textu: Potreba intenzívnejšieho využívanie rôznych foriem finančných nástrojov v kombinácií s poradenskými a analytickými aktivitami, ktoré sa osvedčili v minulých obdobiach pre posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP.	MH SR Kompromisný návrh na doplnenie: Potreba intenzívnejšieho využívanie rôznych foriem finančných nástrojov a na mieru šitých podporných služieb pre posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP
2	SBA	SECTION 2 POLICY CHOICES, COORDINATION AND COMPLEMENTARITY, PO2; Transition to circular economy with emphasis on waste management strana 10	1. Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST, Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo strana 4	Navrhujeme doplniť okruhy aktivít, ktoré pomôžu MSP v prechode na obehové hospodárstvo: Odborná príprava trénerov zavádzanie obehového hospodárstva v MSP, Individuálne a skupinové poradenstvo, Budovanie povedomia podnikov v prechode na obehové hospodárstvo, Podpora medzisektorovej spolupráce, Finančná podpora prechodu na obehové hospodárstvo a spoluprácu	MH SR Podpora prechodu MSP na obehové hospodárstvo je súčasťou CP1, ako aj poradenské aktivity; konkrétne formy/nástroje a obsah podpory budú špecifikované v OP SK

3	SBA	SMEs strana 8	2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda - Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií, Podpora malého a stredného podnikania str. 12	Navrhujeme doplniť odrážku do textu: zlepšenie prístupu MSP a záujemcov o podnikanie k rôznym formám poradenstva a podpory podnikania vrátane posilnenie kombinovanej podpory (finančnej a nefinančnej) orientovanej na zvýšenie inovačných kapacít MSP pri zavádzaní nových obchodných modelov a technológií.	MH SR Podpora MSP vrátane poradenstva je súčasťou CP1
4	SBA	SECTION 2 POLICY CHOICES, COORDINATION AND COMPLEMENTARITY, 2. 1. Summary of policy choices and main results expected, R&I, strana7	Internacionalizácia malého a stredného podnikania ...str. 12	Na základe pripomienok EK navrhujem doplniť vetu: - podpora internacionalizáciu MSP s cieľom využiť nové obchodné príležitosti so zahraničnými partnermi na vyspelejších trhoch súvisiace digitalizáciou, uhlíkovou neutralizáciou, efektívnym využívaním zdrojov a obehovým hospodárstvom.	MH SR Podpora internacionalizácie je súčasťou priorít PD SR. Podrobnejšie zameranie môže byť špecifikované na úrovni príslušných výziev, príp. v OP.

5	SBA	General observations - the need for grants should be justified		<p>Granty by pomohli riešiť naše zistenia z podnikateľského prostredia: Takmer jedna štvrtina (23 %) malých a stredných podnikateľov neuspela so svojou žiadosťou o získanie verejnej podpory z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Približne jedna pätina (19 %) malých a stredných podnikateľov neuspela so svojou žiadosťou o získanie verejnej podpory z dôvodu vysokých nákladov.</p> <p>Podľa výsledkov prieskumu viac ako polovica malých a stredných podnikateľov (51 %) plánuje v budúcnosti využiť verejnú podporu pre svoje podnikanie. Približne jedna pätina respondentov plánuje v budúcnosti využiť príspevok/grant zo zdrojov EÚ (20 %)</p> <p>zdroj: http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/06/Postoje-MSP-k-vyu%C5%BE%C3%ADvaniu-podporn%C3%BDch-programov-2020.pdf</p>	<p>MH SR</p> <p>Ďakujeme, zohľadníme pri argumentácii v prospech grantovej podpory.</p>
6	SBA	SECTION 2: POLICY CHOICES, COORDINATION AND COMPLEMENTARITY, PO1, Skills, str. 8	2. Výber politik, koordinácia a doplnkovosť (komplementarita), Digitálne a podnikateľské zručnosti, str. 13	<p>Navrhujeme doplniť nasledujúce odrážky: Podpora podnikavosti a osvojenia si mäkkých zručností nevyhnutných na uplatnenie sa na trhu práce, a to naprieč všetkými vzdelávacími stupňami, získané podnikateľské zručnosti sú tak dobrým predpokladom pre vznik nových podnikateľských subjektov - vybudovanie podnikateľských zručností u cieľovej skupiny bude mať za následok chápanie podnikania ako alternatívnej kariérnej voľby</p>	<p>MIRRI SR/MH SR</p> <p>ČA/Navrhované znenie pripomienky nie je možné v plnom rozsahu doplniť do textu PD z dôvodu obmedzenej kapacity textu. Obsahová časť pripomienky je plne reflektovaná v časti: Digitálne a podnikateľské zručnosti, v ktorej sa</p>

					za zručnosti považujú aj tzv. mäkké podnikateľské zručnosti.
7	MO SR			<p>Pripomienky Európskej komisie ukazujú, že partnerskú dohodu je potrebné upraviť na základe jasne formulovaných priorít jednotlivých Integrovaných územných stratégií (IUS) VÚC, ktoré vychádzajú z identifikovaných výziev a problémov a na formulovaní ktorých aktívne spolupracuje aj Ministerstvo obrany SR, keďže v nich vidíme efektívny nástroj riešenia problémov, výziev a podpory aktivít relevantných a potrebných aj pre rezort MO SR (civilná časť) a ním riadené organizácie. Zároveň podotýkame, že pripomienkam Európskej komisie sa mohlo predísť, keby partnerská dohoda, v zmysle uznesenia vlády SR bola opretá o Víziu a stratégiu rozvoja Slovenska do roku 2030, keďže táto prináša jasne vyargumentované priority regionálneho rozvoja SR a stratégiu ako ich dosiahnuť. Považujeme za absolútne nevyhnutné a potrebné neodkladne sa zaoberať harmonizáciou a integráciou IUS VÚC a IÚS území UMR a rezortných záujmov (už niekoľko mesiacov prisľúbenou avšak nerealizovanou), ako jasného východiska formulovania OP SK a revízie návrhu Partnerskej dohody v zmysle pripomienok EK.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Berieme na vedomie</p>
8	MO SR			Odporúčame partnerskú dohodu prelinkovať na Plán obnovy.	MIRRI SR

					Akceptované Prelinkované v časti 2.3 „Complementarities and synergies ...“
9	SAPI		Tabuľka 1: Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST s odôvodnením, CP1 časť Posilnenie rastu a konkurencieschopn osti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií	Odporúčame, aby bola snaha podporiť spoluprácu a sieťovanie postavená na pláne konkrétnych aktivít, ktoré sa v tomto smere budú realizovať. Spolupráca a sieťovanie štátu s akademickou obcou a podnikateľskou sférou je kľúčová pri zavádzaní zelenej politiky, inováciách a technológiách. Klustre zefektívňujú a skvalitňujú proces výmeny informácií, preto považujeme za dôležité takéto spolupráce aktívne podporovať.	MH SR Podpora klastrov je súčasťou CP1, podrobnejšie zameranie podpory bude definované v OP a príslušných výzvach.
10	SAPI		Tabuľka 1: Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST s odôvodnením, CP1 časť Posilnenie rastu a konkurencieschopn osti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií	Odporúčame, aby MIRRI špecifikovala aké konkrétne uhlíkovo neutrálne technológie chce týmto spôsobom podporovať.	MH SR Akceptované Text PD SR bol upravený nasledovne: The need to create conditions to support investment in high value-added technologies, <u>including</u> circular and carbon-neutral technologies, <u>especially those that will ensure high</u>

					energy and material efficiency, boost automation and robotics, etc. in all segments of business entities
11	SAPI		Tabuľka 1: Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST s odôvodnením, CP2 časť Energetická efektívnosť, zníženie emisií skleníkových plynov, OZE a rozvoj inteligentných energetických systémov	Odporúčame, aby MIRRI špecifikovala aké konkrétne uhlíkovo neutrálne technológie chce týmto spôsobom podporovať.	MH SR Odporúčanie relevantné pre väčšiu úroveň detailu, než predstavuje PD SR. V rámci CP2 sa uvádza podpora nízko-uhlíkových technológií a opatrení prispievajúcich k dosiahnutiu uhlíkovej neutrality SR.
12	SAPI		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora opatrení na	SAPI odporúča podporiť v rámci cieľa politiky 2 rozvoj klastrovej spolupráce na Slovensku a to aj prostredníctvom digitalizácie aktivít MSP pre posilnenie ich konkurencieschopnosti. Takáto spolupráca a sieťovanie môže priniesť nové technologické riešenia a inovácie v oblasti zelenej energetiky.	MH SR Opatrenia v rámci CP2 sú priamo viazané na podporu realizácie projektov, ktorých výsledkom bude úspora energie a zníženie emisií skleníkových plynov. Podpora klastrov a MSP je súčasťou CP1, pričom

			zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov		tematické obmedzenia nie sú definované.
13	SAPI		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov	V sekcii o renovácii budov odporúčame bližšie rozviesť potrebu zakomponovania OZE do procesu renovácie, pričom podľa odporúčaní EK je vhodné špecifikovať akým spôsobom budú OZE začlenené. Odporúčame spomenúť konkrétne technológie v budovách ako PV panely, solárne kolektory, tepelné čerpadlá a podobne.	MDV SR Pri významnej obnove budovy sa musí požiadavka na takmer nulovú potrebu energie splniť, ak je to technicky, funkčne a ekonomicky uskutočniteľné. V zmysle ustanovenia § 2 ods. 10 zákona č. 555/2005 Z. z. sa pre platnú úroveň výstavby budov s takmer nulovou potrebou energie požaduje, aby bola potreba energie vo vysokej miere zabezpečená energiou dodanou z obnoviteľných zdrojov nachádzajúcich sa v budove alebo jej blízkosti. Konkrétne

					<p>uplatnenie vhodnej technológie výroby energie z OZE v budove je úlohou projektanta a závisí od mnohých premenných a špecifík budovy a jej obnovy ale aj klimatickej oblasti.</p> <p>S ohľadom na obmedzenia týkajúce sa rozsahu celého dokumentu nie je možné ani účelné špecifikovať konkrétne známe technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov.</p> <p>MH SR</p> <p>Odporúčanie relevantné pre väčšiu úroveň detailu, než predstavuje PD SR. V návrhu OP SK je uvedené: Bude sa podporovať nákladovo efektívna</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>hĺbková obnova verejných aj bytových budov, <u>tam kde je to relevantné a realizovateľné bude súčasťou obnovy aj inštalácia OZE</u> a uplatnenie prvkov na ochranu biodiverzity a zelenej infraštruktúry na podporu adaptácie na zmenu klímy.</p>
14	SAPI		<p>2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov</p>	<p>Po vzore EK SAPI odporúča špecifikovať aké konkrétne OZE a aké nízko-emisné zariadenia majú byť v budovách využívané.</p> <p>EK bude klasifikovať biomasu podľa prísnejších pravidiel, pričom biomasa tak, ako sa využíva v domácnostiach na Slovensku dnes, pravdepodobne prísnejšie podmienky udržateľnosti spĺňať nebude. Odporúčame preto zakomponovať do textu, že podporované budú len tie zdroje, ktoré budú spĺňať prísne pravidlá udržateľnosti, podľa vzoru EÚ.</p>	<p>MH SR</p> <p>Odporúčanie relevantné pre väčšiu úroveň detailu, než predstavuje PD SR. Pokiaľ ide o využívanie biomasy, v súlade s požiadavkami EK budú pri jej podpore z EŠIF dôsledne uplatňované kritéria trvalo udržateľného využívania, ktoré budú definované v nadväznosti na kritériá stanovené legislatívou EÚ (smernica o OZE),</p>

					ako aj na národnej úrovni (zákon o podpore OZE a nadväzujúca vyhláška).
15	SAPI		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov	Odporúčame špecifikovať, akým spôsobom a konkrétnymi opatreniami bude podporovaná regionálna a lokálna energetika. Rovnako tak i spôsob, akým bude dosahované zvyšovanie povedomia v oblasti energetických úspor.	MH SR Uvedené je špecifikované v časti Očakávané výsledky – prostredníctvom vytvorenia siete krajských energetických centier a regionálnych centier udržateľnej energetiky. Podrobnejšie rozpracovaný koncept bude súčasťou OP SK. Jednu, hoci nie je primárnou, z úloh energetických centier bude aj podpora zvyšovania povedomia v tejto

					oblasti na úrovni regiónov.
16	SAPI		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov - Očakávané výsledky	Odporúčame doplniť o kvantitatívne dáta. Odporúčame reflektovať ciele zo Smernice EK o podpore obnoviteľných zdrojov energie. Odporúčame, aby text obsahoval informácie o tom, o koľko percent chce Slovensko zvýšiť energetickú efektívnosť do 2030 a o koľko percent zvýšiť podiel OZE.	MH SR Národné ciele a záväzky SR sú definované v dokumentoch, na ktoré sa PD SR odkazuje, najmä NECP. Dáta budú doplnené podľa možností a obmedzení rozsahu formátu PD SR.

17	SAPI		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov - Očakávané výsledky	Odporúčame nahradiť pojem alternatívny zdroj za obnoviteľný zdroj energie.	MH SR Potenciálne sa uvažuje aj s podporou elektromobility ako aj s podporou CNG, čo predstavuje významné ekologické prínosy najmä z hľadiska úspor energie na strane konečnej energetickej spotreby, znižovania emisií CO2 a TZL (PM2,5 a PM10). Vzhľadom na pilotný charakter opatrenia budú detailné podmienky definované na úrovni OP SK resp. v príslušnej výzve.
18	SAPI		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN,	Upozorňujeme MIRRI, že EK vníma ZP maximálne ako tranzičný zdroj energie, pričom finančná podpora projektov, kde bude zdrojom energie ZP je zo strany EÚ nepravdepodobná. Odporúčame preto predefinovať tento cieľ a nahradiť kotle na tuhé palivo za tepelné čerpadlá.	MŽP SR Neakceptované V súlade so schváleným Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné

			CP 2 časť Zlepšenie kvality ovzdušia		<p>ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku, ktoré je v platnosti od 30.6.2021, sú v zmysle článku 7 <i>Vylúčenie z rozsahu pôsobnosti EFRR a Kohézneho fondu</i>, ods. 1, písm. h(i) vylúčené z podpory EFRR a Kohézneho fondu „<i>investície súvisiace s výrobou</i>,</p>
--	--	--	--------------------------------------	--	--

					<p><i>spracovaním, dopravou, distribúciou, skladovaním alebo spaľovaním fosílného paliva, avšak s výnimkou o. i. nahradenia spaľovania tuhých fosílnych palív, konkrétne uhlia, rašeliny, lignitu, roponosných bridlíc vykurovacími systémami na báze plynu na účely investície do kotlov na zemný plyn a vykurovacích systémov v obytných budovách a budovách, ktoré nahrádzajú zariadenia na uhlie, rašelinu, lignit alebo roponosné bridlice".</i></p> <p>Takéto zariadenia sú navrhnuté na podporu v rámci kap. 2.1, časti <i>Zlepšenie kvality ovzdušia/ Improving air quality</i>, kde nie je možné</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>podporiť zariadenia na využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE), kam patria aj tepelné čerpadlá, keďže tie sú predmetom podpory v rámci kap. 2.1 v časti <i>Podpora obnoviteľnej energie udržateľným spôsobom/ Promoting renewable energy in a sustainable way.</i></p> <p>Cieľom je vymeniť čo najviac zastaraných kotlov na tuhé palivo za nízkoemisné zariadenia s výnimkou OZE, medzi ktoré patria aj kotly na zemný plyn, a riešiť tak kritickú situáciu znečistenia ovzdušia tuhými časticami (PM10 a PM2,5) na Slovensku. Špecificky sa má toto opatrenie zamerať na nízko-príjmové domácnosti čeliace energetickej chudobe. Ide o komplementárnu</p>
--	--	--	--	--	---

					aktivitu na podporu výmeny kotlov v domácnostiach (alternatíva k NP Zelená domácnostiam), pre ktoré nemusí byť, resp. nie je zariadenie OZE adekvátne riešenie.
19	SAPI		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, FOND NA SPRAVODLIVÚ TRANSFORMÁCIU (FST) - Očakávané výsledky	SAPI odporúča zakomponovať do textu potrebu lepšej integrovateľnosti obnoviteľných zdrojov energie do sústavy CZT.	MH SR Opatrenie špecifikované v návrhu OP SK: pripojenie výrobcov tepla z OZE alebo odpadového tepla a odberateľov využívajúcich OZE alebo odpadové teplo na existujúci systém CZT, na dosiahnutie dvojsmerného systému CZT, systému CZT 4. generácie
20	SAPI		9. Súhrn opatrení plánovaných na posilnenie administratívnych kapacít pri implementácii finančných	Partnerská dohoda by mala usilovať o zníženie administratívnej záťaže v oblasti pripájania nových zdrojov OZE do sústavy, čo by významne pomohlo rozvoju obnoviteľných zdrojov na Slovensku.	MIRRI SR Neakceptované Text týkajúci sa zníženia administratívnej

			prostriedkov, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, Cieľ 3: Zjednodušenie implementácie, zníženie administratívnej záťaže a zvýšenie transparentnosti a informovanosti:		záťaž je uvedený v predmetnej časti PD SR vo všeobecnosti, nešpecifikujú sa konkrétne oblasti, akou je napr. oblasť pripájania nových zdrojov OZE do sústavy.
21	SAPI		10. Súhrn opatrení plánovaných na posilnenie administratívnych kapacít pri implementácii finančných prostriedkov, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, Cieľ 3: Zjednodušenie implementácie, zníženie administratívnej záťaže a zvýšenie transparentnosti a informovanosti:	SAPI odporúča, aby v bola v Partnerskej dohode zdôraznená potreba skrátenia doby trvania procesov implementácie projektov v oblasti energetiky, akým je napríklad zahájenie výstavby výroby energie z OZE.	MIRRI SR Neakceptované Časť PD SR týkajúca sa zjednodušenia implementácie, zníženia administratívnej záťaže a zvýšenia transparentnosti a informovanosti je uvedená všeobecne, netýka sa konkrétnej potreby trvania procesov implementácie projektov.

22	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		<p>Tabuľka 1: Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST s odôvodnením, CP 2 časť Energetická efektívnosť, zníženie emisií skleníkových plynov, OZE a rozvoj inteligentných energetických systémov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná pripravenosť na zvyšovanie podielu OZE v energonosičoch, napr. pridávaním OZE do zemného plynu, resp. nahradením zemného plynu OZE; <p>Komentár: Fosílny zemný plyn má porovnateľné dopady na klímu ako uhlie pri započítaní únikov metánu, ktorý je 85 násobne škodlivejší skleníkový plyn ako oxid uhličitý podľa IPCC. Podľa správy Programu OSN pre životné prostredie (UNEP) musíme znížiť emisie metánu o 45% do roku 2030. Konzervatívna Medzinárodná energetická agentúra IEA odporúča ukončenie predaja kotlov na fosílny plyn do roku 2025 pre dosiahnutie uhlíkovej neutrality až v roku 2050. Správy majú síce celosvetové zameranie ale ukazujú aj Slovensku, že využívanie fosílného zemného plynu treba utlmiť a nie podporovať.</p> <p>Zhrnutia v slovenčine: https://cepa.priateliazeme.sk/nas-archiv/spravy/1275-nulove-emisie-do-2050-plan-pre-globalnu-energetiku https://cepa.priateliazeme.sk/nas-archiv/spravy/1276-sprava-unep-o-metane</p> <p>Zdroje: UNEP: Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions International Energy Agency: Net Zero by 2050 - A Roadmap for the Global Energy Sector</p>	<p>MH SR</p> <p>Je to jedna z možností ako zvýšiť podiel OZE tam kde nie je možná jeho úplná náhrada.</p>
----	---	--	--	--	---

23	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		<p>2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov - Očakávané výsledky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zníženie energetickej náročnosti distribúcie tepla/chladu, efektívnejšie využitie kapacity existujúcich systémov CZT (napojením nových odberateľov), podpora pre prechod na CZT minimálne 4. generácie a zlepšovanie energetickej efektívnosti infraštruktúry pri zásobovaní energiou, <p>Odôvodnenie: EŠIF by mali podporovať tvorbu podmienok na prechod na CZT 4. a 5.generácie, pretože nižšia teplota teplotnosného média v sústave CZT sa prejaví pozitívne na nižších tepelných a celkových stratách v potrubíach, nižšej primárnej energetickej spotrebe, nižších nákladoch a celkovo efektívnejšom hospodárení s teplom.</p> <p>Súčasťou 4. a 5. Generácie CZT sú aj okamžité a sezónne zásobníky tepla, ktoré dopomáhajú lepšej využiteľnosti OZE v sústave. Vďaka zásobníkom je možné využívať teplo z OZE v iný čas, než vzniká (napr. slnečná tepelná energia sa môže využívať v noci aj v zime).</p> <p>Znížená teplota vody v CZT 4. a 5. Generácie navyše umožňuje pripájanie technológií, ktoré produkujú nevyužívané nízkopotenciálne teplo (napr. banská voda alebo odpadné teplo z priemyselných prevádzok a datacenter), ktoré by inak v klasickom systéme CZT nemohlo byť v až takej miere využité</p> <p>Pre integráciu systémov 4. A 5. Generácie CZT je potrebné, aby budovy pripojené do takýchto systémov boli hĺbkovo obnovené, keďže znížená teplota teplotnosného média v sústave by pri neobnovených budovách mohla spôsobiť nutné zväčšenie plochy radiátorov, prípadne zmenu vykurovacieho telesa za veľkoplošné. V opačnom prípade, ak budovy neprešli komplexnou obnovou, tak by teplota teplotnosného média nemusela byť bez dodatočného medziodrevu postačujúca. Komplexná obnova budov je však aj mimo CZT systémov nevyhnutná pre prechod na uhlíkovú neutralitu najneskôr do roku 2050.</p>	<p>MH SR</p> <p>Špecifikované v návrhu OP SK</p>
----	-------------------------------------	--	--	--	--

				<p>Zdroje a viac informácií: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0360544221014936 https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0360544221007696 https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S036054422032137X https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0360544218317420 https://zivotpouhli.sk/novinky/item/327-moderny-koncept-systemu-centralneho-zasobovania-teplom-v-zemianskych-kostolnoch https://bankwatch.org/publication/heating-in-the-western-balkans-overview-and-recommendations-for-clean-solutions</p>	
--	--	--	--	--	--

24	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora energie z obnoviteľných zdrojov udržateľným spôsobom	Dôležité bude okrem zvyšovania účinnosti výroby a distribúcie energie, aj podpora transformáciu na CZT minimálne 4. generácie a zvyšovanie podielu OZE v systémoch zásobovania energiou (teplom/chladom), ako aj zvyšovanie podielu využívania OZE v domácnostiach na báze samospotrebiteľov, resp. aktívnych odberateľov a energetických komúnit.	MH SR Špecifikované v návrhu OP SK
25	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora energie z obnoviteľných zdrojov udržateľným	<ul style="list-style-type: none"> • urýchlenie prechodu na nákladovo efektívny, udržateľný a bezpečný systém zásobovania energiou, znižovanie emisií a zlepšovanie kvality ovzdušia. <p>Nákladová efektívnosť môže viesť k suboptimálnej obnove, resp. modernizácii, ktorá by neskôr mohla blokať dosiahnutie uhlíkovej neutrality.</p>	MH SR Pri podpore opatrení je potrebné brať do úvah všetky aspekty, vrátane nákladovej efektívnosti vzhľadom na potrebu efektívneho nakladania s verejnými zdrojmi.

			spôsobom - Očakávané výsledky		
26	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám	Predmetom podpory sú adaptačné opatrenia, najmä vodozádržné opatrenia, preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami, hydrogeologický prieskum, sanácia zosuvov, aktualizácia plánov manažmentu povodňového rizika, tvorba adaptačných stratégií, najmä na nižších úrovniach, kompletizácia dát a informovanie v oblasti zmeny klímy.	MŽP SR Čiastočne akceptované V rámci PD v časti <i>Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám</i> bola vykonaná úprava vety: „Predmetom podpory sú adaptačné opatrenia, najmä vodozádržné opatrenia, preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami, hydrogeologický prieskum,...“. „The subject of support is adaptation measures, especially

					<i>water retention measures, preventive measures for flood protection, hydrogeological exploration, ...“.</i>
27	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám - Očakávané výsledky	<ul style="list-style-type: none"> • podpora zelenej infraštruktúry s pozitívnym vplyvom na zadržiavanie vody v krajine, znižovanie teploty prostredia, 	<p>MŽP SR</p> <p>Čiastočne akceptované</p> <p>Na základe konzultácie s p. Paulíkovou, bol text PD v časti <i>Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám, Očakávané výsledky upravený nasledovne: „podpora zelenej infraštruktúry s pozitívnym vplyvom na zadržiavanie vody v krajine, ako aj na vytváranie prvkov tienenia v sídlach“.</i></p> <p><i>„supporting green infrastructure with a</i></p>

					<i>positive impact on water retention in country, as well as on creating shading elements in settlements“.</i>
28	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd	Cieľom je zabezpečenie dobrého stavu povrchových a podzemných vôd, vrátane dobudovania stokovej siete a ČOV a tiež zlepšenie dostupnosti bezpečnej pitnej vody.	<p>MŽP SR</p> <p>Akceptované</p> <p>Do PD v časti <i>Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd</i> bola v prvej vete vykonaná nasledujúca úprava: <i>„Cieľom je zabezpečenie dobrého stavu povrchových a podzemných vôd, vrátane dobudovania stokovej siete a ČOV a tiež zlepšenie dostupnosti bezpečnej pitnej vody.“</i></p> <p><i>“The aim is to ensure good status of surface water and groundwater, including the</i></p>

					<i>completion of the sewerage network and WWTP, as well as to improve the availability of safe drinking water."</i>
29	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd - Očakávané výsledky	<p>zlepšenie stavu odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd aglomerácií do 2 000 EO,</p> <p>Komentár: MVO podporujú financovanie decentralizovaného čistenia odpadových vôd v menších aglomeráciách, prioritne v ochranných pásmach vodárenských zdrojov, chránených oblastiach podľa zákona o vodách a chránených územiach podľa zákona o OPK. Toto opatrenie je v súlade aj s práve spracúvanou koncepciou vodnej politiky, ktorej prípravy sa zúčastnili aj MVO a o ktorej sú informácie tu: https://www.minzp.sk/voda/koncepcne-dokumenty/koncepcia-vodnej-politiky-roky-2021-2030-vyhľadom-do-roku-2050.html</p>	<p>MŽP SR</p> <p>Komentár berieme na vedomie. Bližšie informácie týkajúce sa <i>individuálnych systémov čistenia odpadových vôd alebo iných primeraných systémov (IPS)</i> v SR budú uvedené v prílohe PD SR na roky 2021 – 2027.</p>
30	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie spoľahlivosti monitorovania podzemných a povrchových vôd 	<p>MŽP SR</p> <p>Akceptované</p> <p>Do PD v časti <i>Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd</i> bola</p>

			– čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd - Očakávané výsledky		v časti <i>Očakávané výsledky</i> doplnená textácia: „• zvýšenie spoľahlivosti monitorovania podzemných a povrchových vôd“. „• <i>increasing reliability of groundwater and surface water monitoring;</i> “
31	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb	zabezpečenie kontinuity a konektivity vodných tokov.	MŽP SR Akceptované Do PD bola v časti <i>Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb</i> doplnená textácia: „zabezpečenie kontinuity a konektivity vodných tokov“. „ <i>ensuring continuity and connectivity of waterways</i> “

32	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb	<p>Podporovaná bude aj obnova a budovanie environmentálnych centier, a to aj v chránených územiach, za účelom zvyšovania environmentálneho povedomia a osvetu v širšom kontexte, slúžiacich pre odbornú aj laickú verejnosť.</p> <p>Komentár: MVO podporujú toto opatrenie, ako aj jeho zaradenie do cieľa 2 tak, ako to bolo navrhnuté v drafte PD. Environmentálne centrá vnímame ako nástroje na informovanie, neformálne vzdelávanie verejnosti, nie ako “klasické” vzdelávacie inštitúcie (cieľ 4).</p>	<p>MŽP SR</p> <p>S komentárom sa stotožňujeme.</p> <p>V súvislosti s predmetným komentárom nie je potrebná úprava textu Partnerskej dohody. MŽP SR sa stotožňuje s názorom uvedeným v komentári, že environmentálne centrá slúžia na zvyšovanie environmentálneho povedomia verejnosti a nie sú „klasickými“ vzdelávacími inštitúciami, resp. súčasťou formalizovaného systému vzdelávania. V súlade s tým MŽP SR v reakcii na príslušnú pripomienku EK vysvetlilo túto skutočnosť a uviedlo dôvody, z ktorých je potrebné, aby environmentálne</p>
----	---	--	---	--	---

					centrá boli podporované v rámci cieľa politiky 2.
33	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb - Očakávané výsledky	<ul style="list-style-type: none"> • skvalitnenie sídelného prostredia prostredníctvom zelenej a modrej infraštruktúry , <p>Komentár: MVO podporujú toto opatrenia, ako aj jeho zaradenie do danej oblasti. V prípade, ak by Európska komisia mala aj naďalej námietky voči zaradeniu do danej oblasti, je potrebné presun do oblasti adaptačných opatrení. Začleňovanie zvyškov prírodných lokalít do sádeného prostredia, obnova či zlepšovanie stavu zelených plôch a pod. má tak význam pre zachovanie biodiverzity, ako aj pozitívny vplyv na adaptáciu na zmenu klímy. Ak chceme mať krajinu schopnú odolávať negatívnym dopadom zmeny klímy, a zároveň krajinu schopnú poskytovať ekosystémové služby (vrátane klimatickej), je potrebné dané opatrenie udržať v PD.</p>	MŽP SR Komentár berieme na vedomie.

34	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb - Očakávané výsledky	<ul style="list-style-type: none"> • podpora ochrany prírody a biodiverzity, a to aj novými prvkami zelenej/modrej infraštruktúry, napr. revitalizáciou a obnovou spojitosti vodných tokov, obnovou inundačných území, ako aj odstraňovaním bariér v tokoch, 	MŽP SR Akceptované Text PD bol v časti <i>Improving the protection of nature, landscape, biodiversity and ecosystem services – Expected Results</i> upravený nasledovne: <i>„podpora ochrany prírody a biodiverzity, a to aj novými prvkami zelenej/modrej infraštruktúry, napr. revitalizáciou a obnovou spojitosti vodných tokov, obnovou inundačných území, ako aj odstraňovaním bariér v tokoch.“</i> <i>„promoting nature and biodiversity protection, including new elements of green or blue infrastructure, e.g. revitalising and</i>
----	---	--	--	--	--

					<i>restoring connectivity of water flows, via restoration of floodplains, as well as removing barriers to water flows;"</i>
--	--	--	--	--	--

35	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Zlepšenie kvality ovzdušia	<p>Medzi kľúčové aktivity patrí zníženie emisií prachových častíc z vykurovania domácností náhradou kotlov na tuhé palivo za kotly na zemný plyn, nízkoemisné zariadenia, prioritne v zónach a aglomeráciách s vysokou koncentráciou PM častíc v ovzduší,</p> <p>Komentár: Navrhujeme rozšíriť o podporu na všetky nízkoemisné zariadenia.</p> <p>Fosílny zemný plyn má porovnateľné dopady na klímu ako uhlie pri započítaní únikov metánu, ktorý je 85 násobne škodlivejší skleníkový plyn ako oxid uhličitý podľa IPCC.</p> <p>Podľa správy Programu OSN pre životné prostredie (UNEP) musíme znížiť emisie metánu o 45% do roku 2030.</p> <p>Konzervatívna Medzinárodná energetická agentúra IEA odporúča ukončenie predaja kotlov na fosílny plyn do roku 2025 pre dosiahnutie uhlíkovej neutrality až v roku 2050.</p> <p>Správy majú síce celosvetové zameranie ale ukazujú aj Slovensku, že využívanie fosílného zemného plynu treba utlmovať a nie podporovať.</p> <p>Zhrnutia v slovenčine: https://cepa.priateliazeme.sk/nas-archiv/spravy/1275-nulove-emisie-do-2050-plan-pre-globalnu-energetiku https://cepa.priateliazeme.sk/nas-archiv/spravy/1276-sprava-unep-o-metane</p> <p>Zdroje: UNEP: Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions International Energy Agency: Net Zero by 2050 - A Roadmap for the Global Energy Sector</p>	<p>MŽP SR</p> <p>Čiastočne akceptované</p> <p>Text PD bol v časti <i>Zlepšenie kvality ovzdušia</i> upravený nasledovne: „Medzi kľúčové aktivity patrí zníženie emisií prachových častíc z vykurovania domácností náhradou kotlov na tuhé palivo za kotly na zemný plyn, nízkoemisné zariadenia s výnimkou obnoviteľných zdrojov energie, prioritne v zónach a aglomeráciách s vysokou koncentráciou PM častíc v ovzduší, ...“</p> <p>“Key activities include reducing dust emissions from household heating by replacing solid fuel boilers with low-</p>
----	---	--	---	---	---

					<p><i>emission equipment with the exception of renewables, whereas priority will be given to areas and agglomerations with a high concentration of PM particles in the air, ...”</i></p> <p>Obnoviteľné zdroje energie sú predmetom podpory v rámci kap. 2.1 v časti Podpora obnoviteľnej energie udržateľným spôsobom, preto sú v tejto časti PD vylúčené z podpory.</p>
--	--	--	--	--	---

36	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 3 časť Vodná doprava	<p>Realizované budú projekty na zabezpečenie celoročnej splavnosti vodných ciest, zaradených do základnej siete TEN-T vnútrozemských vodných ciest (Dunaj Váh). Prioritou sú tzv. úzke miesta - nízke vodostavy, nedostatočné plavebné výšky pod mostmi a obmedzené plavebné šírky v plavebnej dráhe, pri súčasnom rešpektovaní cieľov rámcovej smernice o vode a smernice o biotopoch.</p> <p>Komentár: V drafte koncepcie vodnej politiky MŽP SR sa ráta s vylúčením celoročnej splavnosti na Váhu z dôvodu, že podľa správy EEA je prvým odporúčaným druhom dopravy vzhľadom na emisie skleníkových plynov, železničná doprava, ktorá by mala mať prioritu. Zdroj: https://www.eea.europa.eu/publications/rail-and-waterborne-transport</p>	<p>MDV SR</p> <p>MDV SR nesúhlasí s predloženou pripomienkou a žiada ponechať v platnosti pôvodné znenie textu PD SR.</p> <p>Zdôvodnenie: Vodná cesta Váh je zaradená do základnej Transeurópskej dopravnej siete TEN-T s označením E 81. Vybudovanie Vážskej vodnej cesty predstavuje podľa Európskej dohody o hlavných vnútrozemských cestách (AGN) projektový zámer spadajúci do integrovanej siete medzinárodných vnútrozemských vodných ciest, ktorý reprezentuje dlhodobú investíciu strategického významu. Preto žiadame vodnú cestu</p>
----	-------------------------------------	--	--	---	---

					<p>Váh zaradiť medzi realizované projekty na zabezpečenie celoročnej splavnosti vodných ciest.</p> <p>Susedné krajiny, hlavne krajiny V4 investujú značné hodnoty a energiu do splavenia svojich vnútrozemských ciest so zámerom prepojenie hlavných EÚ koridorov v smere Sever – Juh. PL má spracovanú koncepciu splavenie vodných ciest Odra a Visla až na hranicu PL – CZ a očakáva riešenie prepojenia na vodnú cestu Dunaj aj prostredníctvom vodnej cesty Váh.</p> <p>Taktiež si dovoľujeme upozorniť, že Koncepcia vodnej politiky je v štádiu prípravy (nejde o schválený platný dokument), pričom</p>
--	--	--	--	--	--

					MDV SR si dňa 6.9.2021 uplatnilo k dokumentu zásadné pripomienky s cieľom zabezpečiť ďalší rozvoj vnútrozemských vodných ciest vrátane vodnej cesty Váh.
37	MVO k cieľu 2 v zastúpení Paulíková		2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 3 časť Vodná doprava - Očakávané výsledky	<ul style="list-style-type: none"> • odstránenie kľúčových úzkych miest na základnej sieti TEN-T pre vodnú dopravu pri rešpektovaní cieľov rámcovej smernice o vode, 	MDV SR MDV SR z vecného hľadiska nemá výhradu k uplatnenej pripomienke, avšak prípadné doplnenie textu nevnímame ako zásadný kvalitatívny posun, keďže pri príprave projektov sú prijímatelia povinní postupovať v súlade s platnou legislatívou. Smernica EÚ je normatívny akt

					<p>adresovaný členským štátom a je záväzná pre členské štáty vzhľadom na očakávaný výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, t. j. v tomto prípade všestrannú ochranu vôd a súvisiacich ekosystémov. Smernica bola riadne transponovaná do národnej legislatívy (do zákona o vodách) a dotknuté subjekty sú pri príprave projektov povinné postupovať v súlade s ňou.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené, ako aj znakové obmedzenia platné pre tvorbu PD SR, navrhuje MDV SR ponechať v platnosti pôvodný text.</p>
--	--	--	--	--	--

38	Národná Sieť Miestnych Akčných Skupín			<p>Všeobecná pripomienka k územnej dimenzii: V dokumente absentuje územná dimenzia vo vzťahu k špecifikám jednotlivých území, čo jednoznačne popísala aj EK vo svojich pripomienkach, s čím sa plne stotožňujeme. Absencia nástroja s možným nástrojom ako je miestne vedený komunitný rozvoj, udáva priestor ako je možné realizovať aktivity v rozmere, ktoré nie je možné realizovať na národnej úrovni v relevantnom rozsahu a obsahu, v neposlednom rade aj s vyššou pridanou hodnotou. Rozvoj komunit, či už v rámci CLLD alebo inej formy podpory, dáva významný predpoklad na potrebný kontinuálny rozvoj pre akýkoľvek efektívny nástroj, pričom zdôvodnenie potreby je podložené na relevantných analýzach a zdôvodneniach z územia(spracovávané analytické časti do PHSR). Očakávanými nástrojmi podpory sú aj prostriedky z pripravovanej politiky SPP a nastavenia nástroja CLLD/nástroja LEADER a prepojenia s možnou podporu v rámci EFRR a následnej podpory z EPFRV.</p> <p>V Partnerskej dohode sú očakávané výsledky definované viac menej sektorovo, čo je podporené viacerými národnými strategickými dokumentmi, od ktorých sa odvíja aj stratégia územia a opačne. Väčšina z plánovaných opatrení uvedených pod jednotlivými 5-timi politickými cieľmi politiky EÚ sa nepriamo vzťahujú aj na podporné mechanizmy na rozvoj celého územia , vrátane vidieckeho územia. Považujeme za legitímne a nesporné, dodefinovať územie aj vidieka (viď Analýza rozvojového potenciálu regiónov SR a ich územných rozdielov s priemetom na tematickú koncentráciu EŠIF v Partnerskej dohode SR na roky 2014 - 2020), pričom minimálne požiadavky na spracovanie územia by mali byť v tejto dikcii.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Čiastočne akceptované. Integrovaný prístup k riešeniu demografických výziev sa bude realizovať na základe tzv. integrovaných územných stratégií (IÚS), ktoré budú východiskovým strategickým dokumentom pre realizáciu integrovaných územných investícií na regionálnej úrovni, s dopadom na miestnu úroveň, vrátane koordinácie stratégií udržateľného mestského rozvoja (UMR). Samosprávne kraje prostredníctvom Rád partnerstva budú plniť úlohu koordinátora prípravy a implementácie IÚS, a to v spolupráci so všetkými mestami, obcami a</p>
----	---------------------------------------	--	--	--	--

					<p>relevantnými socio-ekonomickými partnermi vrátane aktérov komunitného rozvoja. V Rade partnerstva bude, v súlade s princípom partnerstva, zastúpená regionálna úroveň (VÚC) a miestna úroveň (obce a mestá), štátna správa (ministerstvá) a relevantní socio-ekonomickí partneri, ako aj zástupcovia území UMR a komunitného rozvoja. Rada partnerstva vznikne na každej úrovni NUTS 3 aj s potrebnou participáciou v relevantnej komore.</p>
--	--	--	--	--	---

39	Národná Sieť Miestnych Akčných Skupín			<p>Zásadná pripomienka</p> <p>Vytvoriť samostatnú Prioritu v Ciele 5 – Komunitou vedený miestny rozvoj (CLLD) Navrhujeme aby do Partnerskej dohody bol zapracovaný miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) ako osvedčený nástroj, ktorý odporúča aj EK (v zmysle nariadenia 2021/1060 z 24.júna 2021, článkov 8, 28 až 34)</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Neakceptované Integrovaný prístup k riešeniu demografických výziev sa bude realizovať na základe tzv. integrovaných územných stratégií (IÚS), ktoré budú východiskovým strategickým dokumentom pre realizáciu integrovaných územných investícií na regionálnej úrovni, s dopadom na miestnu úroveň. Samosprávne kraje prostredníctvom Rád partnerstva budú plniť úlohu koordinátora prípravy a implementácie IÚS, a to v spolupráci so všetkými mestami, obcami a relevantnými socio-ekonomickými partnermi vrátane</p>
----	---------------------------------------	--	--	--	---

					aktérov komunitného rozvoja.
--	--	--	--	--	-------------------------------------

40	Národná Sieť Miestnych Akčných Skupín			<p>Zásadná pripomienka</p> <p>Prepojiť v novej prioritě s dôrazom na rozvoj komúnit navrhované oblasti podpory:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z Cieľa 1 <ul style="list-style-type: none"> - časť oblasti podpory mikro a malého podnikania - časť oblasti podpory sieťovania podnikov na miestnej úrovni • z Cieľa 2 <ul style="list-style-type: none"> - časť oblasti využívanie OZE v domácnostiach - prípadne časť oblasti podpory vodozádržných opatrení - časť podpory lokálnych adaptačných stratégií - časť podpory infraštruktúry odvádzania a čistenia odpadových vôd v aglomeráciách do 2 000 EO – budovanie a obnova - časť podpory na budovanie centier/sietí opätovného používania výrobkov - časť podpory na vzdelávanie a informovanosti o obehovom hospodárstve a zvýšenia environmentálneho povedomia na vidieku - časť podpory budovania drobnej vidieckej zelenej a modrej infraštruktúry - časť podpory cyklodopravy • z Cieľa 3 <ul style="list-style-type: none"> - časť podpory miestnych komunikácií vo vidieckych obciach • z Cieľa 4 <ul style="list-style-type: none"> - časť podpory na zamestnanosť a integráciu mladých ľudí na vidieku - časť podpory na integráciu MRK - časť podpory na individuálny prístup k osobám ohrozeným chudobou a sociálnym vylúčením prostredníctvom terénnej 	<p>MIRRI SR</p> <p>Neakceptované. Pozri vyhodnotenie pripomienky 39</p>
----	---------------------------------------	--	--	---	---

				<p>sociálnej práce</p> <ul style="list-style-type: none">- časť podpory na zlepšenie dostupnosti verejných služieb (s dôrazom na sociálne služby) <p>• z Cieľa 5</p> <ul style="list-style-type: none">- časť podpory na budovanie miestnych kapacít (MAS spoločne s ďalšími partnermi / aktérmi v miestnom rozvoji, sieťovanie, zdieľanie kapacít a spolupráca)- časť podpory na zlepšenie stavu nevyužívaných objektov a ich využitie pre miestne komunity,- časť zvýšenie ekonomického prínosu cestovného ruchu	
--	--	--	--	--	--

41	Národná Sieť Miestnych Akčných Skupín			<p>Pre účely zabezpečenia nepokrytých území v rámci financovania, a na základe skúseností z ostatných programových období, MAS vedia na základe partnerstva veľmi promptne využiť akékoľvek nástroje podpory. Na základe vyššie spomenutých pripomienok považujeme za viac ako vhodné uviesť medzi oprávnených žiadateľov a realizátorov územného rozvoja aj MAS či už v rámci PD SK alebo pripravovaného OP SK. Nástroj CLLD / MRVK (miestny rozvoj vedený komunitou) by mal byť v rámci novej architektúry eurofondov efektívny podporný nástroj.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Čiastočne akceptované</p> <p>Vítame iniciatívu MAS využiť akékoľvek nástroje podpory a preto odporúčame v úzkej spolupráci so samosprávnymi krajmi prostredníctvom Rád partnerstva v spolupráci s mestami, obcami a relevantnými socio-ekonomickými partnermi vrátane aktérov komunitného rozvoja pripravovať IÚS a realizovať integrované územné investície na regionálnej úrovni, s dopadom na miestnu úroveň.</p>
----	---------------------------------------	--	--	---	---

42	ViP BB		<p>Doplnenie textu do časti 1 PO3 Časť PO3 str 5- doplniť novú odrážku - zásadná</p>	<p>· nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav železničnej infraštruktúry, znemožňujúci zavedenie integrovanej verejnej dopravy</p> <p>Zdôvodnenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> · V problémoch sa objavuje nevyhovujúca úroveň infraštruktúry na kontrolu a prípravu vozového parku železničnej osobnej dopravy, · nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav mobilných prostriedkov regionálnej železničnej verejnej osobnej dopravy, · nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav verejnej infraštruktúry intermodálnej prepravy (terminálov), nízka ponuka siete verejných terminálov intermodálnej prepravy a ich prepojenia na logistiku a pritom tieto problémy nie je možné vyriešiť bez rekonštrukcii a modernizácie železničných tratí. 	<p>MDV SR</p> <p>MDV SR navrhuje ponechať pôvodný text (bez pridania novej odrážky v zmysle uplatnenej pripomienky), nakoľko MDV SR má za to, že súčasné znenie PD SR už zahŕňa aj navrhované doplnenie, a to konkrétne: <i>„Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T, ako aj regionálnych tratí s množstvom prechodných obmedzení traťovej rýchlosti a obmedzení interoperability, vrátane nevyhovujúceho stavu z hľadiska prístupnosti pre osoby so zníženou pohyblivosťou, čo tvorí prekážku aj pre efektívne zavedenie integrovanej verejnej dopravy“.</i></p>
----	--------	--	---	---	---

43	ViP BB		<p>Úprava textu do časti 1 PO3 Časť PO3 str 6- pôvodný text odrážky</p> <p>· nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav mobilných prostriedkov regionálnej železničnej verejnej osobnej dopravy, - zásadná</p>	<p>· nevyhovujúci technický stav regionálnych železníc a kvalitatívny stav mobilných prostriedkov regionálnej železničnej verejnej osobnej dopravy,</p> <p>Zdôvodnenie: Bez rekonštrukcie a modernizácie regionálnych železníc nie je možné zaviesť integrovanú dopravu a využívať moderné mobilné prostriedky regionálnej osobnej dopravy</p>	<p>MDV SR</p> <p>MDV SR navrhuje ponechať pôvodný text (bez pridania novej odrážky v zmysle uplatnenej pripomienky), nakoľko MDV SR má za to, že súčasné znenie PD SR už zahŕňa aj navrhované doplnenie, a to konkrétne: <i>„Nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T, ako aj regionálnych tratí s množstvom prechodných obmedzení traťovej rýchlosti a obmedzení interoperability, vrátane nevyhovujúceho stavu z hľadiska prístupnosti pre osoby so zníženou pohyblivosťou, čo tvorí prekážku aj pre efektívne zavedenie integrovanej verejnej dopravy“.</i></p>
----	--------	--	---	---	---

					Význam a dôležitosť regionálnych tratí si MDV SR uvedomuje a preto je snahou tomuto segmentu vytvoriť v OP Slovensko samostatnú časť vrátane príslušnej finančnej alokácie na rekonštrukciu regionálnych železničných tratí.
44	ViP BB		Doplnenie textu do časti 1 PO5 Časť PO5 str 7- doplniť odrážku text - zásadná	<p>• zaostávajúca verejná občianska vybavenosť mestských sídlisk vzhľadom k novým výzvam (mobilita, klíma) a nízka miera participácie obyvateľov na tvorbe verejných priestorov,</p> <p>Zdôvodnenie: Vo východiskovej situácii absentuje zhodnotenie stavu sídlíštných vnútroblokov z pohľadu participácie a nových výziev - nevyhnutné z dôvodu zaradenia podpory mestských MAS v prioritě 5.2</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Návrh na doplnenie textu do PO5 bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>

45	ViP BB		<p>Úprava textu do časti 1 PO5 Časť PO5 str 8, tretia odrážka odspodu - pôvodný text:</p> <ul style="list-style-type: none"> · aktíva, ktoré v území regiónov existujú, je potrebné zveľaďovať a zároveň je to dôležitý prvok pri rozvoji turizmu a podpory lokálnych ekonomík, <p>- zásadná</p>	<ul style="list-style-type: none"> · aktíva, ktoré v území regiónov existujú, je potrebné zveľaďovať a zároveň je to dôležitý prvok pri rozvoji turizmu a podpory lokálnych ekonomík, <p>Zdôvodnenie: Nejde len o rozvoj turizmu, ale o celkovú podporu aktivít na rozvoj lokálnej ekonomiky a podporu komunitného rozvoja</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Návrh na doplnenie textu do PO5 bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	--------	--	--	---	--

46	ViP BB		<p>Úprava názvu a textu opatrenia 1.11</p> <p>Str 14 Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh</p> <p>Optimálne nastavenie systému terciárneho vzdelávania vyžaduje fungujúcu modernú infraštruktúru vrátane nastavenia inovatívnych metód vzdelávania determinovaného kvalitou študentov za predpokladu poskytnutia kvalitného vzdelávania prostredníctvom vysokokvalifikovaného personálneho zabezpečenia. Medzi základné atribúty optimalizácie terciárneho</p>	<p>· vypustiť názve opatrenia slovo terciárneho a nahradiť ho odborného</p> <p>· upraviť text nasledovne:</p> <p>Optimálne nastavenie systému terciárneho odborného vzdelávania vyžaduje fungujúcu modernú infraštruktúru vrátane nastavenia inovatívnych metód vzdelávania determinovaného kvalitou študentov a zamestnancov za predpokladu poskytnutia kvalitného vzdelávania prostredníctvom vysokokvalifikovaného personálneho zabezpečenia. Medzi základné atribúty optimalizácie terciárneho odborného vzdelávania je samotná reflexia na potreby trhu práce a s tým súvisiace finančné a pracovné zabezpečenie....</p> <p>- a doplniť očakávané výsledky o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uskutočnená zásadná reforma stredného odborného vzdelávania na územnom princípe v súlade s potrebami regionálnych/lokálnych trhov práce v súčinnosti s miestnymi podnikmi, samosprávami a úradmi práce • inovovaný systém celoživotného vzdelávania napojený na lokálne/regionálne trhy práce a zohľadňujúci nové výzvy (robotizácia, zmena klímy, zelená ekonomika, obehové hospodárstvo) v spolupráci s reformovanými teritoriálnymi strednými odbornými školami, miestnymi podnikmi, samosprávami a úradmi práce. <p>Zdôvodnenie:</p> <p>· Navrhované opatrenie nerieši aktuálnu situáciu s kvalitou odbornej prípravy na regionálnych trhoch práce, rieši len vysokoškolskú odbornú prípravu. Pre trh práce nie je potrebné skvalitniť len vysokoškolskú, ale aj stredoškolskú prípravu odborníkov. To je dôležité z dlhodobého hľadiska. Pre aktuálnu situáciu a potrebu, ale hlavne aj z dôvodu potreby pružnosti vzdelávania pre potreby miestnych a regionálnych trhov práce,</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Návrh na doplnenie textu bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	--------	--	--	--	---

			<p>vzdelávania je samotná reflexia na potreby trhu práce a s tým súvisiace finančné a pracovné zabezpečenie. Dôležitým faktorom bude aktivácia vzdelávania a odbornej prípravy v prvej etape pre primárnych nositeľov transformovanej ekonomiky so schopnosťou realizovať aktívne postoje v oblasti zmeny klímy a udržateľného rozvoja</p> <p>- zásadná</p>	<p>je kľúčovým nástrojom odbornej prípravy celoživotné vzdelávanie. V časti 1 je uvedené: Pozornosť je potrebné venovať aj podpore podnikateľského vzdelávania a tvorbe systémového prostredia pre rozvoj podnikavosti, zlepšiť komplexný stav zručností pracovnej sily. A to sa dotýka predovšetkým hlavne celoživotného a stredoškolského vzdelávania v súčinnosti s podnikmi.</p>	
--	--	--	---	--	--

47	ViP BB		<p>Doplnenie očekávaných výsledkov v opatrení 2.1 Str.15 Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženie emisií skleníkových plynov - doplnenie očekávaných výsledkov - zásadná</p>	<p>· očakávané výsledky doplniť za druhú odrážku o: o zriadené inštitúty regionálnych energetikov o zvýšená energetická sebestačnosť miest, obcí a regiónov</p> <p>Zdôvodnenie: je nevyhnutne potrebné konkretizovať výsledky vyplývajúce z Integrovaného národného energeticko-klimatickom pláne SR, hlavne z dôvodov zrozumiteľnosti pre obce, mestá a regióny.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Návrh na doplnenie textu bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno- ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	--------	--	---	---	--

48	ViP BB		<p>Doplnenie očakávaných výsledkov v 5.1 Str 25 5.1 Budovanie administratívnych a analyticko- strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Očakávané výsledky: · vyššia úroveň analyticko- strategických kapacít vyškolené administratívne kapacity v regionálnych a miestnych orgánoch verejnej moci, · implementované projekty územných stratégií. - zásadná</p>	<p>Návrh úprav očakávaných výsledkov: · vyššia úroveň analyticko-strategických kapacít vytvorených na princípe partnerstva, · vyškolené administratívne kapacity v regionálnych a miestnych orgánoch verejnej moci, · eliminovanie negatívnych vplyvov rezortizmu na lokálnej a regionálnej úrovni, · efektívnejšia aplikovanie princípov udržateľného rozvoja, · uplatnenie a sprístupnenie otvorených dát pre verejnosť, · implementované projekty územných stratégií.</p> <p>Zdôvodnenie: Posilnenie administratívnych a analyticko- strategických kapacít musí byť realizované na princípe partnerstva, má napomôcť horizontálnej sektorovej a územnej koordinácii a zabezpečiť otvorené dáta pre verejnosť</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Návrh na doplnenie textu bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	--------	--	---	---	---

49	ViP BB		<p>Zmena názvu a obsahu opatrenia 5.2</p> <p>Str. 25: 5.2</p> <p>Kvalitnejšie verejné politiky a odolnejšia demokracia vďaka spolupráci občianskej spoločnosti a samosprávy</p> <p>Je potrebné budovať kapacity samospráv s cieľom zapojenia občianskej spoločnosti do správy vecí verejných, zavádzať participatívne postupy, brániť a upevňovať liberálnu demokraciu na Slovensku.</p> <p>Očakávané výsledky:</p> <ul style="list-style-type: none"> · posilnená spolupráca medzi samosprávou a občianskou 	<p>Návrh úprav:</p> <p>5.2 Kvalitnejšie verejné politiky, zvýšená participácia obyvateľov a kvalita života komún v mestách</p> <p>Je potrebné budovať kapacity samospráv s cieľom zapojenia občianskej spoločnosti do správy vecí verejných, zavádzať participatívne postupy a realizovať rozvoj mestských komún na princípe CLLD, brániť a upevňovať liberálnu demokraciu na Slovensku.</p> <p>Očakávané výsledky:</p> <ul style="list-style-type: none"> · zvýšená úroveň vedomostí a povedomia občanov a zamestnancov samosprávy v oblasti participácie, komunikácie a spolupráce, · posilnená spolupráca medzi samosprávou a občianskou spoločnosťou, · zvýšená miera a efektívnosť participácie socioekonomických partnerov a zástupcov občianskej spoločnosti na tvorbe, implementácii a monitoringu verejných politík vrátane zapojenia marginalizovaných a zraniteľných skupín, · uplatnený princíp CLLD, zriadením mestských akčných skupín s ich programami vytvorenými v partnerstve · zrealizované projekty skvalitnenia priestorov mestských častí prostredníctvom mestských akčných skupín <p>Zdôvodnenie:</p> <p>V pôvodnom návrhu sa prelínajú dve línie - participácia a odolnosť demokracie voči radikalizácii a ďalším nežiaducim javom. Preto je návrh zameraný predovšetkým na participáciu - zapojenie občianskej spoločnosti do správy vecí verejných, s vyústením až do realizácie projektov skvalitnenia života mestských komún najmä z hľadiska mobility a opatrení voči zmene klímy.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Návrh na doplnenie textu do PO5 bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	--------	--	---	---	--

			<p>spoločnosťou,</p> <ul style="list-style-type: none">· zvýšená miera a efektívnosť participácie socioekonomických partnerov a zástupcov občianskej spoločnosti na tvorbe, implementácii a monitoringu verejných politík vrátane zapojenia marginalizovaných a zraniteľných skupín,· zvýšená kapacita samosprávy predchádzať radikalizácii a ďalším nežiaducim spoločenským javom a pracovať s rizikovými zložkami populácie v mestskom, aj vidieckom prostredí,· zvýšená úroveň vedomostí a povedomia občanov a		
--	--	--	---	--	--

			<p>zamestnancov samosprávy v oblasti participácie, komunikácie a spolupráce, kritického myslenia, · zvýšená miera mediálnej a informačnej gramotnosti občanov a zamestnancov samosprávy.</p> <p>- zásadná</p>		
--	--	--	---	--	--

50	ViP BB		<p>Zmena názvu a obsahu opatrenia 5.3 Str.25: 5.3 Zvýšenie bezpečnosti občanov, lepšie zabezpečenie a dostupnosť verejných služieb Hlavným cieľom tejto aktivity je zvýšenie bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov, prevencie kriminality, poskytovania služieb a pomoci pre obeť trestných činov, zvýšenia povedomia a informovanosti občanov. Očakávané výsledky: · dobudovanie</p>	<p>5.3 Zvýšenie bezpečnosti občanov a lepšia odolnosť demokracie a občianskej spoločnosti. Hlavným cieľom tejto aktivity je brániť a upevňovať liberálnu demokraciu na Slovensku, zvýšenie bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov, prevencie kriminality, poskytovania služieb a pomoci pre obeť trestných činov, zvýšenia povedomia a informovanosti občanov. Očakávané výsledky: · zvýšená kapacita samosprávy predchádzať radikalizácii a ďalším nežiaducim spoločenským javom a pracovať s rizikovými zložkami populácie v mestskom, aj vidieckom prostredí, · zvýšená miera vedomostí a povedomia v oblasti mediálnej a informačnej gramotnosti a kritického myslenia občanov a zamestnancov samosprávy. · dobudovanie bezpečnostnej infraštruktúry, · zvýšenie preventívnej informovanosti občanov hlavne rizikových skupín obyvateľstva, · zlepšenie prístupu k službám zameraných na pomoc obetiam trestných činov a potencionálnym obetiam trestných činov, · vypracované analýzy bezpečnostnej situácie a pravidelný monitoring Zdôvodnenie: V súlade s úpravou opatrenia 5.2 je potrebné upraviť aj opatrenie 5.3 a to tak, aby sa aktivity koncentrovali na bezpečnosť občanov a zvýšenie odolnosti demokracie voči radikalizácii a ďalším nežiaducim javom.</p>	<p>MIRRI SR Návrh na doplnenie textu do PO5 bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	--------	--	---	---	--

			<p>infraštruktúry, · zvýšenie preventívnej informovanosti občanov hlavne rizikových skupín obyvateľstva, · zlepšenie prístupu k službám zameraných na pomoc obetiam trestných činov a potencionálnym obetiam trestných činov, · vypracované analýzy bezpečnostnej situácie a pravidelný monitoring.</p> <p>- zásadná</p>		
--	--	--	--	--	--

51	ViP BB		<p>Úprava názvu a úprava očakávaných výsledkov opatrenia 5.4 Str.25-26:</p> <p>Regionálna infraštruktúra pre pohybové aktivity a šport pre všetkých za účelom zlepšenia zdravia občanov a spoločenského rozvoja</p> <p>Očakávané výsledky:</p> <ul style="list-style-type: none"> · zvýšenie množstva a kvality miestnej infraštruktúry slúžiacej pre pohybové, športové a voľnočasové aktivity všetkých vekových skupín, · získanie vhodných návykov u detí na disciplínu, zodpovednosť, integritu, fair-play a spoluprácu, 	<p>Miestna infraštruktúra pre voľnočasové a pohybové aktivity a šport pre všetkých za účelom zlepšenia zdravia občanov a spoločenského rozvoja v regiónoch</p> <ul style="list-style-type: none"> · zvýšenie množstva a kvality miestnej infraštruktúry slúžiacej pre pohybové, športové a voľnočasové aktivity všetkých vekových skupín, · získanie vhodných návykov u detí na zdravý životný štýl, disciplínu, zodpovednosť, integritu, fair-play a spoluprácu, · masovejšie využívanie kapacít v podporených objektoch, nárast počtu osôb zapojených do pohybových a voľnočasových aktivít v rámci komúnit, <p>Zdôvodnenie:</p> <p>Prioritným zameraním tohto opatrenia je podpora zdravého životného štýlu a zlepšenie zdravia obyvateľov na základe skvalitnenia dobudovania zariadení pre pohybové a voľnočasové aktivity. Tieto aktivity sú realizovateľné predovšetkým na miestnej úrovni. Skvalitnenie analytických a štatistických zdrojov je podporené prostredníctvom opatrenia 5.1.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Návrh na doplnenie textu do PO5 bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	--------	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none">· masovejšie využívanie kapacít v podporených objektoch, nárast počtu osôb zapojených do pohybových a voľnočasových aktivít v rámci komunit,· skvalitnenie analytických a štatistických zdrojov v oblasti vplyvu pohybových aktivít na životný štýl občanov <p>- zásadná</p>		
--	--	--	---	--	--

52	ViP BB		<p>Úprava názvu a úprava očakávaných výsledkov opatrenia 5.5 Str26: Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich udržateľný cestovný ruch</p> <p>Štvrtá veta: To zahŕňa aj efektívnejšie a intenzívnejšie využívanie národných kultúrnych pamiatok, historických lokalít a pamiatkových objektov s dôrazom na popularizáciu tradícií a histórie, s prepojením na prezentáciu súčasného umenia a kultúry s cieľom posilniť ich edukatívny potenciál, cestovný</p>	<p>Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich využívanie objektov pre udržateľný miestny rozvoj cestovný ruch</p> <p>Štvrtú vetu v úvodnom texte doplniť nasledovne: To zahŕňa aj efektívnejšie a intenzívnejšie využívanie národných kultúrnych pamiatok, historických lokalít, a pamiatkových objektov a nevyužívaných objektov s dôrazom na popularizáciu tradícií a histórie, s prepojením na prezentáciu súčasného umenia a kultúry s cieľom posilniť ich edukatívny potenciál, cestovný ruch, zatriktívnenie regiónov a zvýšenie záujmu o zlepšenie podmienok pre kultúru, a umenie a komunitné aktivity.</p> <p>Očakávané výsledky</p> <ul style="list-style-type: none"> · zvýšenie turistickej návštevnosti v regiónoch, · zlepšenie stavebno-technického stavu a vybavenia kultúrnych pamiatok a kultúrnej infraštruktúry v regiónoch, intenzívnejšie využívanie národných kultúrnych pamiatok, historických lokalít a pamiatkových objektov v regiónoch, · zlepšenie stavu nevyužívaných objektov a ich využitie pre rozvoj miestnych komunít, · zlepšenie dostupnosti regionálnych turisticky zaujímavých destinácií a zlepšenie informovanosti o nich, · akcia Európske hlavné mesto kultúry 2026 (ako operácia strategického významu). <p>Zdôvodnenie: Toto opatrenie by malo byť zamerané predovšetkým na podporu lokálnej ekonomiky a komunitného rozvoja s využitím miestneho kapitálu ako aj pamiatok a nevyužívaných objektov a to nielen pre cestovný ruch.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Návrh na doplnenie textu do PO5 bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	--------	--	--	--	--

			<p>ruch, zatraktívnenie regiónov a zvýšenie záujmu o kultúru a umenie. Očakávané výsledky: · zvýšenie turistickej návštevnosti v regiónoch, · zlepšenie stavebno- technického stavu a vybavenia kultúrnych pamiatok a kultúrnej infraštruktúry v regiónoch, intenzívnejšie využívanie národných kultúrnych pamiatok, historických lokalít a pamiatkových objektov v regiónoch, · zlepšenie dostupnosti regionálnych turisticky</p>	
--	--	--	--	--

			<p>zaujímavých destinácií a zlepšenie informovanosti o nich,</p> <ul style="list-style-type: none">· akcia Európske hlavné mesto kultúry 2026 (ako operácia strategického významu). <p>- zásadná</p>		
--	--	--	--	--	--

53	ViP BB			<p>Najviac znepokojujúcim faktom je, že PD veľmi slabo reflektuje na potreby miestnej a subregionálnej úrovne hlavne v oblasti rozvoja regionálnej a lokálnej ekonomiky. Veľmi malý dôraz, až žiadny, je kladený na subsidiaritu a hlavne regionálnu sebestačnosť. To je veľmi dôležité hlavne z dôvodu, v úvode aj identifikovanej, vysokej regionálnej disparite (druhej najväčšej v krajinách OECD).</p> <p>- zásadná</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Akceptované Upravené v časti 10 PD SR – identifikácia územných výziev</p>
54	ViP BB			<p>Formulácie v PD sú veľmi zložité, komplikované, mnohokrát zbytočne podrobné a málo zrozumiteľné. Je potrebné text zjednodušiť a položiť dôraz na priority. V PD je zas veľmi široký záber očakávaných výsledkov, ktoré bude potrebné zúžiť a aj skrátiť zložité a komplikované formulácie v niektorých cieľoch.</p> <p>- zásadná</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Berieme na vedomie pri úprave finálnej verzie v kontexte obmedzenia počtu znakov.</p>
55	ViP BB			<p>PD je prvou etapou a štartérom realizácie SK 30 a preto je dôležité aby PD viac reflektovala nastavenie jednotlivých integrovaných rozvojových programov a cieľov SK30 a nemala by ich natočiť iným smerom.</p> <p>- zásadná</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Koncept ITI je v súčasnosti predmetom diskusií</p>

56	IS RRA			<ul style="list-style-type: none"> • Zaslanie návrhu dokumentu v letnom dovolenkovom období a to aj s opozdením oproti vzniku danej verzie a navyiac doplnený o spätnú väzbu Európskej komisie v angličtine považujeme za nevhodný postup zapojenia sociálno-ekonomických partnerov. • Koncom roku 2020 sme pozitívne uvítali snahu MIRRI/CKO v podobe série verejných konzultácií k jednotlivým navrhovaným politickým cieľom Partnerskej dohody so širokou účasťou verejnosti, aj laickej..., aj keď formát diskusie prostredníctvom aplikácie slido nemôžeme považovať za plnohodnotný sociálny dialóg. Na mnohé otázky a návrhy sme nie vždy dostali relevantné odpovede prakticky bez možnosti ďalšej reakcie a diskusie. • Radi by sme upriamili pozornosť na zlepšenie dialógu s územím a odporúčame, aby v ďalšej fáze bola otvorená adresnejšia a funkčnejšia diskusia k vybraným témam návrhu Partnerskej dohody akými sú napríklad“ zatiaľ nedostatočné zdefinovanie územnej dimenzie a integrovaného prístupu, deficit využitia ďalších územných nástrojov okrem ITI (okrem úrovne VÚC a vybraných FMO UMR nie je plnohodnotne pokryté celé územie), priemet zásad vyplývajúcich zo schváleného všeobecného nariadenia - napr. prístup zdola, viacúrovňové riadenie a partnerstvo, absencia integrovaného prístupu a nástrojov pre miesta úroveň, neodôvodnené opustenie využitia nástroja CLLD (MRVK), marginalizácia potrieb menších miest mimo nástroja UMR a celkove vidieckych oblastí, možnosť navrhnúť špecifický integrovaný nástroj územného rozvoja napr. pre posilňovanie vzťahov mesto-vidiek, nepreviazanosť na existujúcu inštitucionálnu infraštruktúru v území, potreba dobudovania udržateľných viacúrovňových kapacít s previazaním na koncept regionálnych centier MIRRI na podporu implementácie EŠIF so zapojením a využitím existujúcich kapacít v území a celkové previazanie architektúry implementácie PD s potrebami územia v kontexte vytvorenia zdieľaného viacúrovňového a 	<p>MIRRI SR</p> <p>Berieme na vedomie – v rámci ďalšieho dialógu so socio-ekonomickými partnermi a pri finalizovaní dokumentov.</p> <p>Návrh na doplnenie textu do PO5 bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	--------	--	--	--	--

				<p>koordinovaného systému riadenia a podpory implementácie EŠIF s regionálnym rozvojom a ďalšie témy...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dovoľujeme si odporučiť, aby pri ďalšej príprave PD bola odborná verejnosť a relevantní sociálno-ekonomickí partneri prizývaní nielen ku pripomienkovaniu finálneho návrhu, ale aby bola s aktérmi územnej spolupráce v zmysle odporúčaní Kódexu partnerstva vedená úprimná diskusia už pri návrhu konceptov týkajúcich sa architektúry územnej spolupráce a uplatnenia integrovaného prístupu na princípoch partnerstva. Odporúčame diskusiu formátovať do menších tematických pracovných skupín, ktoré sa budú venovať kľúčovým témam detailnejšie a bude priestor si vymeniť pohľady z viacerých úrovní, získať praktické poznatky a spätnú väzbu o uskutočniteľnosti navrhovaných prístupov priamo z územia. • V tomto kontexte si Vás dovoľujeme požiadať aj s ďalšími partnermi Iniciatívy REGIÓNY 2030 o návrh termínu spoločného rokovania na úrovni CKO v druhej polovici mesiaca september 2021, kde by sme Vám radi predstavili konkrétne návrhy k jednotlivým témam riešeným na úrovni Partnerskej dohody, pretože na prípravu (a ich predstavenie) nebol z viacerých dôvodov doteraz vytvorený priestor. 	
--	--	--	--	--	--

57	Únia klastrov Slovenska			<p>Zásadné pripomienky týkajúce sa celého dokumentu: Z vyššie uvedeného vyplýva, že klastre majú čo ponúknuť v procese prípravy strategických dokumentov, poznajú inovačné prostredie a vedú efektívne sieťovať partnerov, nielen na Slovensku ale aj v medzinárodnom priestore. Preto odporúčame aktívne zapojiť existujúce klastre, prípadne Úniu klastrov Slovenska do procesov prípravy Partnerskej dohody a Operačného programu Slovensko.</p> <p>Dokument Partnerskej dohody v sebe na viacerých miestach zahŕňa plány štátu na zriaďovanie z verejných zdrojov financovaných envirocentier, energocentier, poradenských podnikateľských centier atď.. Štát úplne ignoruje existujúce štruktúry so skúsenosťami, ľudským kapitálom, regionálnymi väzbami a pod., medzi ktoré patria aj klastrové organizácie. Namiesto podpory inštitucionalizovaných štruktúr zo súkromného sektora, ktorých životaschopnosť a efektívnosť sa overila dlhoročnou činnosťou sa teda budú zriaďovať nové de facto „úradnícke“ štruktúry, ktorých efektívnosť a odbornú erudovanosť možno v tom lepšom ponímaní považovať za otázne. Neformálne pripomienky EK to evidentne potvrdzujú.</p> <p>Návrh riešenia v rámci prípravy Partnerskej dohody: MIRRI osloví prostredníctvom Únie klastrov Slovenska všetky klastrové organizácie, aby spoločne identifikovali oblasti, ktorých príprava a implementácia súvisí s ich činnosťou. V takto definovaných oblastiach (navrhovaných opatreniach, oblastiach intervencie a pod.) budú hľadať multiplikačný efekt a spôsob ich zapojenia do Partnerskej dohody a neskôr do implementácie Programového dokumentu. Je preto potrebné okamžite vytvoriť pracovnú skupinu, ktorá ASAP vykoná úpravy v návrhu Partnerskej dohody. Dôjde tak k transparentnému a aj efektívnemu využitiu zdrojov z eurofondov, nakoľko štátom riadené poradenské a implementačné štruktúry si vyžadujú</p>	<p>MH SR</p> <p>Podpora klastrov je súčasťou CP1, podrobnejšie zameranie podpory bude definované v OP a príslušných výzvach.</p> <p>MIRRI SR</p> <p>N/Zásadná pripomienka pre urýchlené vytvorenie pracovnej skupiny, ktorá vykoná úpravy v návrhu Partnerskej dohody je v tomto štádiu finálnej fázy schvaľovania PD neakceptovateľná.</p>
----	-------------------------	--	--	---	---

			<p>vysoke vstupne a prevádzkové náklady, ktoré sa dajú ušetriť využitím existujúcich odborných kapacít v rámci klastrov. Z pohľadu Partnerskej dohody klastrové organizácie vedia pomôcť hľadať a realizovať riešenia minimálne v týchto uvedených oblastiach:</p> <p>Rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka intenzita spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom a neustále klesajúci podiel slovenských podnikov s inovačnou aktivitou z celkového počtu podnikov (pokles z 35,6% v r.2010 na 30,5% v r. 2018); <p>Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potreba vytvorenia podmienok na podporu investícií do technológií s vysokou pridanou hodnotou a uhlíkovo neutrálnych technológií, najmä takých, ktoré zabezpečia vysokú energetickú efektívnosť, mieru automatizácie, robotizácie, a pod. vo všetkých segmentoch podnikateľských subjektov. <p>Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontinuálna degradácia vzdelávacieho systému, prejavujúca sa najmä neprepojením obsahu vzdelávania s potrebami trhu práce na všetkých úrovniach vzdelávania, obrovským odlivom vysokoškolských študentov do zahraničia (v roku 2018 študovalo v zahraničí 19 % všetkých slovenských VŠ študentov v dennej forme štúdia), ako aj málo motivujúcimi podmienkami v oblasti výskumu a vývoja s výsledným nízkym záujmom excelentných absolventov, domácich aj zahraničných výskumníkov realizovať výskum a vývoj na Slovensku. Terciárne vzdelávanie predstavuje kľúčový segment, ktorý pripravuje pre trh práce vysokokvalifikovaný ľudský kapitál a poskytuje znalosti 	<p>K Vami navrhovaným riešeniam uvádzame nasledovné:</p> <p>Ceníme si všetky relevantné návrhy a pripomienky, <u>ktoré sú v prevažnej miere tematicky obsiahnuté v texte PD v rámci PO 1.</u> Pripomienky týkajúce sa skúseností existujúcich štruktúr v podnikateľskej oblasti a ich potrieb v oblasti inovačnej infraštruktúry, budovania kapacít ľudských zdrojov a podpory malého a stredného podnikania s využitím transparentného a efektívneho využitia eurofondov <u>sú reflektované a zohľadnené v návrhu PD.</u> Príprava obsahu textu do PD prešla niekoľkými procesmi pripomienkovania, do ktorého boli začlenení všetci relevantné</p>
--	--	--	--	---

			<p>determinujúce ekonomický rast;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná podpora podnikateľského vzdelávania a tvorby systémového prostredia pre rozvoj podnikavosti, ktorá znemožňuje rozvoj inovačného potenciálu podnikov (vrátane ekoinovácií a využívania IKT). <p>Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nízka miera recyklácie odpadov a výrazná závislosť od skládkovania, nízka miera zhodnocovania biologicky rozložiteľného odpadu, potreba zlepšiť podporu predchádzania vzniku odpadov a materiálovej efektívnosti a podporu prechodu na obehové hospodárstvo, potreba zvýšiť triedenie komunálnych odpadov a recykláciu odpadov; <p>Hospodárska diverzifikácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj už etablovaných sektorov a riešenie sociálno-zamestnaneckých následkov zavádzania nových technológií a priemyselných postupov smerujúcich k napĺňaniu klimatických cieľov, podpora MSP vrátane mikropodnikov a začínajúcich podnikov, ktorá povedie k ekonomickej diverzifikácii, modernizácii a konverzii; <p>Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšenie schopnosti prenosu výsledkov Val do praxe. <p>Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií</p> <p>Podpora malého a stredného podnikania</p> <ul style="list-style-type: none"> • nárast inovatívnych riešení a inovatívneho dizajnu a ekodizajnu, prechod MSP k obehovému hospodárstvu, efektívnejšie využívania zdrojov a druhotných surovín, úspora 	<p>stakeholderi vrátane podnikateľských organizácií, zväzov, združení, čím sa zabezpečila odborná a v rámci praxe obsiahnutá úroveň vypracovania návrhu PD. Z dôvodu obmedzenia veľkosti textu v návrhu PD <u>bude možné špecifikovať jednotlivé požiadavky vami navrhovaných riešení podrobnejšie v OP Slovensko.</u></p>
--	--	--	--	--

				<p>materiálov a energetických zdrojov,</p> <p>Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ</p> <p>Podpora odborného a celoživotného vzdelávania a prípravy v kontexte priemyselnej revolúcie 4.0 a budovania kapacít pre stratégiu inteligentnej špecializácie</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepojenie vzdelávania s potrebami trhu práce s relevanciou k RIS3 SK, • vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti práce s novými a modernými technológiami a zariadeniami a podpora duálneho vzdelávania, • vytvorenie inovačných konzorcií v regiónoch Slovenska vo vybraných sektoroch ekonomiky zohľadňujúc regionálne špecifiká a priority RIS3 SK na základe kvalitných projektov definovaných zdola. 	
--	--	--	--	--	--

58	Únia klastrov Slovenska		<p>Tabuľka 1: Výber cieľov politiky a špecifického cieľa FST s odôvodnením, CP 1 časť Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Absencia systému špeciálnych opatrení zabezpečujúcich odstraňovanie negatívnych dopadov pandémie COVID-19 na podniky, podporu a rozvoj MSP a posilňovanie ich inovačnej schopnosti, ako aj aktivity zamerané na podporu sieťovania MSP a ich spolupráce s výskumno-inovačnými centrami; <p>Komentár: Odporúča sa podporiť spoluprácu a sieťovanie postavená na pláne konkrétnych aktivít, ktoré sa v tomto smere budú realizovať. Spolupráca a sieťovanie štátu s akademickou obcou a podnikateľskou sférou je kľúčová pri zavádzaní zelenej politiky, inováciách a technológiách. Klastre zefektívňujú a skvalitňujú proces výmeny informácií, preto považujeme za dôležité takéto spolupráce aktívne podporovať.</p>	<p>MH SR</p> <p>Podpora klastrov je súčasťou CP1, podrobnejšie zameranie podpory bude definované v OP a príslušných výzvach.</p>
59	Únia klastrov Slovenska		<p>2.1 Súhrn politických rozhodnutí a hlavných očakávaných výsledkov pre každý z fondov, na ktorý sa vzťahuje Partnerská dohoda – čl.11 ods. 1, písm. b) bod i) VN, CP 2 časť Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a</p>	<p>Potrebné bude podporiť realizáciu opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti v podnikoch ...</p> <p>Odporúčame podporiť v rámci cieľa politiky 2 rozvoj klastrovej spolupráce na Slovensku a to aj prostredníctvom digitalizácie aktivít MSP pre posilnenie ich konkurencieschopnosti. Takáto spolupráca a sieťovanie môže priniesť nové technologické riešenia a inovácie v oblasti zelenej energetiky.</p>	<p>MH SR</p> <p>Opatrenia v rámci CP2 sú priamo viazané na podporu realizácie projektov, ktorých výsledkom bude úspora energie a zníženie emisií skleníkových plynov. Podpora klastrov a MSP je súčasťou CP1, pričom tematické obmedzenia nie sú definované.</p>

			zníženie emisií skleníkových plynov		
60	Únia klastrov Slovenska		FOND NA SPRAVODLIVÚ TRANSFORMÁCIU (FST) - Očakávané výsledky	<ul style="list-style-type: none"> investície do výskumných a inovačných činností, vrátane investícií do univerzít a verejných výskumných inštitúcií, klastrov a podpora transferu pokrokových technológií, 	<p>MIRRI SR</p> <p>Definovaná aktivita vychádza z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu. Pôvodne uvedená textácia nevyklučuje investície do výskumných a inovačných činností klastrov.</p>

61	Únia klastrov Slovenska		Komplementarita medzi fondmi Cieľ politiky 1 (CP 1)	FST bude synergicky podporovať investície na podporu diverzifikácie ekonomiky, modernizácie a jej transformácie, napríklad do výskumných a inovačných činností v podnikoch a klastroch , prenosu pokrokových technológií, investícií do digitalizácie, digitálnych inovácií a digitálneho prepojenia, a podporovať produktívne investície do malých a stredných podnikov, vrátane startupov a mikropodnikov s cieľom podpory prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo.	MIRRI SR Definovaná aktivita vychádza z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu. Pôvodne uvedená textácia nevyklučuje investície do výskumných a inovačných činností v klastroch.
62	Únia klastrov Slovenska		2.3. Komplementárnosť a synergie medzi fondmi, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, AMIF, ISF, BMVI, a inými nástrojmi Únie – čl.11 ods. 1, písm. b) bod iii) VN	Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti vedy a výskumu (podpora inovačných procesov a produktov, podpora výskumnej spolupráce verejných VaV inštitúcií a podnikov vrátane klastrov , etablovanie zahraničných výskumníkov v slovenskom výskume), v oblasti terciárneho vzdelávania (modernizácia vzdelávacej infraštruktúry) a v oblasti digitalizácie (poskytovanie verejných služieb, kybernetická bezpečnosť, digitalizácia podnikania MSP).	MIRRI SR Podpora klastrov je súčasťou CP1
63	Únia klastrov Slovenska		2.3. Komplementárnosť a synergie medzi fondmi, na ktoré sa vzťahuje	Horizont Európa v oblasti rozširovania výskumných a inovačných kapacít, rozširovania digitalizácie a posilnenia rastu a konkurencieschopnosti MSP, a to najmä prostredníctvom zvýšenia inovačného potenciálu MSP a klastrov využívaním IKT a zvyšovaním digitálnych zručností.	MIRRI SR Podpora klastrov je súčasťou CP1

			Partnerská dohoda, AMIF, ISF, BMVI, a inými nástrojmi Únie – čl.11 ods. 1, písm. b) bod iii) VN		
--	--	--	--	--	--

64	ÚMS			<p>Všeobecné pripomienky</p> <p>1) Verzia návrhu PD SR, ktorá bola predmetom pripomienok zo strany EK, má v oblasti riešenia špecifických problémov regiónov a odstraňovania regionálnych rozdielov výrazné nedostatky v nastavení podpory integrovaného územného rozvoja.</p> <p>2) Doterajšie návrhy predkladané ÚMS, najmä vo vzťahu k častiam týkajúcich sa priamo alebo nepriamo podpory integrovaného územného rozvoja, sú úplne v súlade s pripomienkami Európskej komisie.</p> <p>3) V texte chýba adekvátny popis a zdôvodnenie navrhovaného prístupu v podmienkach SR na budúce obdobie, ako aj popis nastavenia a fungovania územnej štruktúry potrebných administratívnych a riadiacich kapacít, tzn. na jednotlivých úrovniach centrálnej, regionálnej a miestnej správy.</p> <p>4) V návrhu PD chýba konkrétny a jasný popis využitia zdrojov technickej pomoci, ktorý bude zameraný najmä na posilnenie odborných a inštitucionálnych kapacít partnerov z radov samosprávnych orgánov.</p> <p>5) Uvedené všeobecné pripomienky sú reakciou na celkovo nízky stupeň rozpracovanosti predloženého návrhu dokumentu PA SR a sú len odrazom absencie regionálnej politiky štátu na najbližších 10 rokov, ktorá by mala byť premietnutá do riadne zargumentovaných konkrétnych opatrení v regiónoch. V prípade jej existencie, by sa ľahšie reagovalo na konkrétne otázky EK položené v jej stanovisku.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Koncept ITI je v súčasnosti v procese diskusií</p> <p>K bodu 4:</p> <p>Bude upravené v dokumente OP SK. Príprava a implementácia projektov bude zabezpečovaná aj prostredníctvom siete regionálnych centier Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ktoré budú podporované z TA. Tieto v spolupráci s Technickými sekretariátmi Rád Partnerstva, ktoré budú rovnako podporované prostredníctvom TA (ako integrálnej súčasti VÚC) a administratívnymi kapacitami území UMR zabezpečia</p>
----	-----	--	--	---	---

					<p>podporu pre žiadateľov a prijímateľov v celom procese implementácie a uľahčia prístup a informovanosť o tomto druhu podpory aktérom v území. Časť zdrojov bude vyčlenená na podpora partnerstva s občianskou spoločnosťou a socio-ekonomickými partnermi. Partnerský prístup bude rešpektovaný pri programovaní, počas prípravy riadiacej dokumentácie a partneri budú následne zapojení aj do samotnej implementácie fondov EÚ. Posilní sa pozícia monitorovacích výborov, v ktorých budú členmi zástupcovia občianskej spoločnosti a socio-</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>ekonomickí partneri, a to najmä pri dohľade nad výkonnosťou programu a všetkých faktorov ovplyvňujúcich túto skutočnosť. Participatívny proces bude využívaný aj pri príprave výziev, a tiež pri odbornom hodnotení. Dôležitou oblasťou je aj spolupráca s partnermi s cieľom zberu a spracovania podnetov od partnerov a širšej verejnosti vo vzťahu k podporeným.</p>
--	--	--	--	--	--

65	ÚMS		K časti 1. Výber cieľov politiky ...	<p>CP 5 Súhlasíme so stanoviskom EK, že chýba zdôvodnenie výberu jednotlivých cieľov z hľadiska regionálnych výziev zameraných na znižovanie regionálnych rozdielov a špecifických výziev pre konkrétne typy regiónov, ako aj s názorom, že vybrané špecifické ciele sa nejavia ako kľúčové z hľadiska riešenia týchto výziev.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Návrh na doplnenie textu do PO5 bude predmetom ďalšej diskusie so sociálno-ekonomickými partnermi k návrhu OP Slovensko na obdobie 2021-2027, ktorý začne prebiehať v termíne od 23. 9. 2021.</p>
----	-----	--	--------------------------------------	---	--

66	ÚMS		K časti 2. Výber politik, koordinácia a doplnkovosť	<p>1) Podobne ako EK, aj ÚMS je toho názoru, že v tejto časti, a to nielen vo vzťahu k CP 1, chýba odvolávka na využitie územných nástrojov a ich nasmerovanie na identifikované územné rozdiely. V záujme komplexného riešenia regionálnych výziev, by mal návrh PD SR explicitne popísať a zadefinovať, ako budú integrované územné stratégie / IÚS financované zo všetkých piatich politických cieľov. Na túto skutočnosť sme opakovane upozorňovali pri predchádzajúcich rokovaniach.</p> <p>2) Neoddeliteľnou súčasťou tohto popisu má byť aj spôsob, akým bude financovanie zo všetkých piatich cieľov zabezpečené aj pre IÚS UMR, vrátane zadefinovania ich identifikovaných zámerov /potrieb v rámci jednotlivých piatich CP.</p> <p>3) V tejto súvislosti treba zdôrazniť požiadavku, aby v texte PD SR bol explicitne vyjadrený záväzok SR alokovať minimálne 8% národnej alokácie ERDF.</p> <p>4) Vo vzťahu k textu uvedenému pod CP 5: - Popisuje len výpočet vybraných špecifických zámerov na financovanie v rámci tohto cieľa, ale bez zdôvodnenia potreby ich riešenia z hľadiska existujúcich a identifikovaných regionálnych výziev a problémov, a to ako v mestských, tak aj ostatných regiónoch. - Podľa názoru EK by táto časť mala aj popísať, akými konkrétnymi nástrojmi podpory územného rozvoja by sa mali jednotlivé navrhované zámery riešiť, tzn. či ako súčasť IÚS alebo inými územne zameranými nástrojmi podpory. S týmto návrhom EK súhlasíme. - Je otázne, do akej miery, by v tejto časti malo byť (ako to vyplýva z pripomienok EK) bližšie popísané využitie nástrojov podpory územného rozvoja alebo by potrebné vysvetlenie bolo súčasťou Časti 10: Popisu integrovaného prístupu na riešenie špecifických potrieb regiónov a územia, a to urbanizovaných alebo vidieckych oblastí.</p> <p>5) K časti 2.2 Súhlasíme s názorom EK o nevyhnutnosti doplniť</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Koncept ITI je v súčasnosti v procese diskusií</p> <p>K bodu 5: popis mechanizmu koordinácie bude doplnený</p>
----	-----	--	---	---	---

				<p>popis mechanizmu koordinácie všetkých dotknutých partnerov a rozdelení ich individuálnej zodpovednosti za manažment EŠIF v PO 2021 – 2027, vrátane orgánov samosprávy.</p>	
--	--	--	--	---	--

67	ÚMS		K časti 4 Transfery	<p>V súvislosti s odôvodnením transferu medzi kategóriami regiónov , a to konkrétne návrhom na presun 10% zo zdrojov menej rozvinutých regiónov do rozvinutejšieho Bratislavského regiónu sa ÚMS stotožňuje s nasledovnými pripomienkami hlavného mesta Bratislavy:</p> <p>Zmena odôvodnenia transferu v PD</p> <p>Slovensko je jediný členský štát EÚ, ktorý od roku 2008 neurobil revíziu svojich funkčných mestských regiónov a zotrval pri formálnom definovaní mestských regiónov v rámci administratívnych hraníc okresov krajských miest, resp. v hraniciach VÚC v prípade Bratislavy. Tento stav neumožnil Slovensku využívať tzv. integrované územné investície ako zjednodušený nástroj implementácie nad rámec národných operačných programov a zároveň dlhodobo znevýhodňuje Bratislavu, ktorá je v dôsledku toho chybné kvalifikovaná ako viac rozvinutý región napriek tomu, že funkčne obsluhuje oveľa širšie územie než VÚC.</p> <p>Súčasný administratívny prístup k vymedzeniu regiónov pre implementáciu nástrojov územnej implementácie EŠIF limituje možnosti generovania IÚI, ktoré by reflektovali územné potreby generované každodennou aktivitou a tokmi v jednotlivých územiach.</p> <p>Uchopenie metropolitného regiónu vo výhradne administratívnych hraniciach Bratislavského samosprávneho kraja nezohľadňuje tlak na zabezpečenie kvalitnej infraštruktúry, dopravy a služieb v hlavnom meste a prebiehajúce interakcie a toky s jeho okolím. Bratislava a jej okolie totiž ako jediný metropolitný región na Slovensku zabezpečuje rôzne funkcie pre svojich obyvateľov, denne dochádzajúcich pracujúcich, návštevníkov a v neposlednom rade ako sídlo ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky.</p> <p>Túto situáciu je potrebné aspoň čiastočne korigovať transferom do BR, ktorý však EK považuje za nedostatočne odôvodnený. EK</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Akceptované Zpracované v texte PD SR.</p>
----	-----	--	---------------------	--	--

			<p>o.i. namieta, že odôvodnenie transferu do viac rozvinutého regiónu je „difficult to follow with regard to cohesion policy principles and needs to be reevaluated.“ Preto navrhujeme novú formuláciu textu so štruktúrou, ktorá bude lepšie reflektovať ciele kohéznej politiky a investičné priority.</p> <p>Odporúčame nahradiť zdôvodnenie v časti Textové pole (3500), s. 32 nasledovným textom:</p> <p>„Vzhľadom na veľmi nízku počiatočnú alokáciu (20,03 mil. EUR) oproti predchádzajúcemu programovému obdobiu sa predpokladá presun 10% zdrojov z menej rozvinutých regiónov do Bratislavského regiónu (BR).</p> <p>Štatisticky sa BR javí bohatší, ako v skutočnosti je. Oficiálne údaje Eurostatu o HDP v PKS totiž nereflektujú cenové rozdiely medzi regiónmi v rámci Slovenska (životné náklady v BR sú cca. o tretinu vyššie ako priemer Slovenska). Výpočet HDP na obyvateľa takisto nezohľadňuje vysoký počet neregistrovaných obyvateľov žijúcich v BR a vysoký počet dochádzajúcich z iných regiónov. Navyše, BR zaznamenáva najvyšší demografický rast medzi regiónmi na Slovensku (3-násobok priemeru Slovenska) s odhadovaným 8% rastom do konca r. 2027. Tým sa ešte viac prehĺbi potreba investícií najmä do infraštruktúry (sociálnej, vzdelávacej, dopravnej) v BR, ktorá v súčasnosti operuje na maximálnej hranici kapacity.</p> <p>Podľa indexov, ktoré skúmajú aj ďalšie ukazovatele (sociálne a environmentálne), je výkonnosť BR podstatne nižšia ako podľa ukazovateľa HDP na obyvateľa. Napr. podľa európskeho indexu regionálnej konkurencieschopnosti patrí Bratislava na 66. miesto z 268 regiónov, podľa indexu regionálneho blahobytu OECD1 si BR vedie horšie ako ostatné slovenské regióny a podľa EU SPI je BR klasifikovaný na 181. mieste z 272 skúmaných regiónov.</p> <p>Navyše, územie BR nie je homogénne. Zahŕňa hlavné mesto SR Bratislavu, ktoré čelí významným urbánnym výzvam najmä v</p>	
--	--	--	---	--

				<p>oblasti dopravy, životného prostredia a sociálnej starostlivosti, a 3 prevažne rurálne okresy (pokrývajúce viac ako 80% územia a zahrňajúce 34% obyvateľov regiónu) s obdobnou úrovňou rozvoja ako okresy v susediacich menej rozvinutých regiónoch. Dodatočná alokácia bude primárne využitá v rámci cieľov 1 a 2 politiky súdržnosti. Investície v týchto oblastiach tak SR umožnia splniť záväzky v oblasti dosahovania uhlíkovej neutrality, , ako aj využiť potenciál BR v oblasti výskumu a inovácií.</p> <p>BR významne prispieva k emisiám skleníkových plynov, najmä v doprave², preto je potrebné pokračovať v investíciách do udržateľnej VOD. Keďže ide o najurbanizovanejší región SR, predpokladajú sa aj investície s cieľom mitigovať dopady klimatickej zmeny a riadiť riziká (prehrievanie povrchov, sucho a tvorba prachu, záplavy). V oblasti kvality a ochrany ŽP bude dodatočná alokácia využitá na sanáciu skládok s končiacou životnosťou a na riešenie environmentálnych záťaží.</p> <p>BR je prirodzeným centrom rozvoja vedy a výskumu, v ktorom je sústredených 46% slovenských výskumných kapacít. Región generuje viac ako 70% všetkých vedeckých výstupov krajiny. Nachádzajú sa tu tri najväčšie výskumné inštitúcie, ktoré významne prispievajú k oblastiam definovaným v stratégii pre inteligentnú špecializáciu SR RIS3 2021+. Je nevyhnutné, aby popredné vedecké inštitúcie a inovatívne podniky mali rovnaký prístup k externému financovaniu ako inštitúcie v ostatných regiónoch, keďže ich výstupy prispievajú k ekonomickému a sociálnemu rozvoju celej krajiny.“</p>	
--	--	--	--	--	--

68	ÚMS		K časti 9 Súhrn opatrení plánovaných na posilnenie administratívnych kapacít	<p>1) V tejto časti textu návrhu PD SR sa spomína „Cestovná mapa budovania administratívnych kapacít pre 2020+“, ktorá nebola daná na pripomienkovanie ani poskytnutá na vedomie ÚMS. Preto nemôžeme posúdiť, či sú v nej v adekvátne zadefinované podmienky, ako aj spôsob, akým bude realizovaná podpora administratívnych kapacít na úrovni miest a regiónov.</p> <p>2) Táto pripomienka sa rovnako týka aj pretrvávajúcich nejasností okolo podmienok a prístupu k financovaniu a posilneniu – existujúcich alebo nových - administratívnych kapacít súvisiacich s implementáciou IÚS regiónov a UMR, a to najmä v rámci príspevku Únie na technickú pomoc.</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>V súčasnosti sa upravuje návrh Cestovnej mapy budovania administratívnych kapacít, ktorý bude sumarizovať k 30.9.2021 všetky prijaté závery k budovaniu AK v novom PO 2021-2027. Súčasťou je aj posilnenie AK na úrovni regiónov, najmä prostredníctvom budovania regionálnych centier a technických sekretariátov. Bez rozdelenia alokácie finančných zdrojov na jednotlivé prioritné osi OP SK nie je možné ešte momentálne predstaviť konkrétny model financovania AK na všetkých úrovniach. V nadväznosti na</p>
----	-----	--	--	---	---

					<p>schválenie implementačných štruktúr vo vláde (predpoklad do 30.9.2021) budú do Cestovnej mapy doplnené ďalšie opatrenia, diskusia o ich plánovanom plnení bude prebiehať v 4Q 2021.</p>
--	--	--	--	--	--

69	ÚMS		K časti 10 Integrovaný prístup k riešeniu demografických výziev a / alebo osobitných potrieb regiónov a oblastí	<p>1) Túto časť návrhu textu PD SR považujeme za kľúčovú z hľadiska riešenia spôsobu, akým má vláda SR minimálne najbližších 7 rokov pristupovať k riešeniu špecifických problémov miest a regiónov, a to aj z hľadiska podpory zo zdrojov EÚ. K už spomínanej absencii regionálnej politiky štátu na najbližších 10 rokov sa pridáva nedostatočné osvojenie si prístupu EÚ , ktorého vyjadrením je aj schválený legislatívny balík nariadení pre EŠIF 2021 – 2027. Inými slovami, v tejto časti PD SR je potrebné stručne, ale komplexne, konkrétne a jednoznačne zadefinovať, akým spôsobom bude realizovaný prístup k podpore integrovaného územného rozvoja, a to najmä hľadiska výberu cieľov, identifikácie území (miest a regiónov) a nástrojov / spôsobu realizácie územnej podpory.</p> <p>2) V tejto súvislosti súhlasíme s kritikou EK, že text v tejto časti návrhu PD SR nie je možné zúžiť len na stručný popis implementačného mechanizmu IÚI. Zdôrazňujeme, že integrované územné investície sú odvodené od integrovaných územných stratégií ako koncepcných a strategických dokumentov vybraných regiónov a miest, ktoré majú komplexne reagovať na špecifické problémy a potreby ich rozvoja.</p> <p>3) Súčasťou popisu prístupu SR k podpore integrovaného územného rozvoja musí byť jasná definícia postavenia a kompetencií Rád partnerstva / IÚS regiónov a Kooperačných rád / IÚS UMR, vrátane jednoznačného vymedzenia ich vzájomných vzťahov a mechanizmu fungovania i rozhodovania. ÚMS dlhodobo požadovala, aby toto bolo jednoznačne a jednotne definované pre celé územie SR zo strany MIRRI SR.</p> <p>4) Nedostatočne vysvetlený integrovaný prístup k riešeniu výziev SR a jednotlivých regiónov podľa nášho názoru súvisí aj so „ sektorovosťou “ národných operačných programov v minulých programových obdobiach, ktoré neumožňovali generovať integrované opatrenia. Národný implementačný rámec nebol tak flexibilný, aby vyhovoval žiadateľom a potenciálnym</p>	<p>MIRRI SR</p> <p>Koncept ITI je v súčasnosti v procese diskusií</p>
----	-----	--	--	--	---

			<p>prijímateľom reagovať na konkrétne potreby. Práve naopak vytváral pevnú štruktúru, ktorá limitovala komplexnosť opatrení prostredníctvom uplatňovania dopytovo - orientovaného princípu a vyhlasovania sektorových výziev v štruktúre špecifických cieľov IROP a ostatných sektorovo zameraných OP. Napriek tomu, že sa v Programovom období 2021 – 2027 počíta len s jedným operačným programom, čo by malo uľahčiť podporu komplexnejších projektov, doposiaľ nejasný implementačný mechanizmus neumožňuje posúdiť posun smerom k skutočne integrovaným investíciám, keďže sektorový prístup pretrváva.</p> <p>Preto možno len súhlasiť s názorom EK, že text návrhu PD SR dostatočne nevysvetľuje význam a vôbec nedefinuje rozsah budúceho využitia / uplatňovania „ne-dopytového“ (non-demand-driven choice) prístupu pri implementácii IÚS miest a regiónov.</p> <p>Skutočnosť, že sektorové ministerstvá budú aj v novom programovom období fungovať ako SORO znamená, že znova budú vyhlasované sektorové výzvy pre jednotlivých žiadateľov/prijímateľov, čím sa potrebné územné intervencie budú opäť fragmentovať. Tým sa výrazne zoslabí význam Regionálnych rád / Kooperačných rád v rámci presadzovania realizácie projektov. Pre splnenie podmienky oprávnenosti financovania IÚS a ich IÚI zo zdrojov Kohéznej politiky EÚ je dôležité, aby v území komunikovali regionálne prítomní aktéri, vrátane ústredných orgánov štátnej správy a nimi zriadených organizácií. Takouto koordináciou sa zníži miera neistoty realizácie investícií a zároveň sa posilní spolupráca, a nie konkurencia subjektov v území tak, ako je to pri klasických dopytovo - orientovaných schémach. Preto navrhujeme, aby bol v PD SR dôsledne reflektovaný mechanizmus „ne-dopytového“ prístupu pri implementácii IÚS miest a regiónov.</p>	
--	--	--	---	--

70	ÚMS			Na finalizáciu textu PD SR zostáva len niekoľko mesiacov a identifikované nedostatky zo strany EK sú pomerne závažné. Vo väzbe na horeuvedené pripomienky preto odporúčame, aby pre rýchle odstránenie týchto nedostatkov boli uplatnené princípy krízového manažmentu jej dopracovania, a to nielen za účasti rezortov, ale najmä partnerov z radov samosprávy.	MIRRI SR Na zapracovávaní pripomienok MIRRI SR intenzívne spolupracuje s príslušnými subjektami.
71	SAMP		Príloha		MIRRI SR Pripomienky sa prioritne týkajú OP SK.